

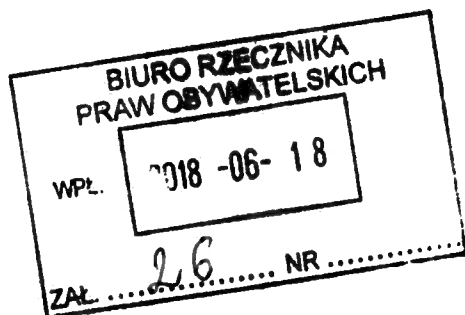

00-716 Warszawa
ul. Bartycka 110A
tel. 22 651-07-07, 651-06-60

fax: 22 65.
e-mail: warszawa@wios.warszawa.pl
http://www.wios.warszawa.pl

IN.7023.1.136.2014.ES

Warszawa, 2018.06.13

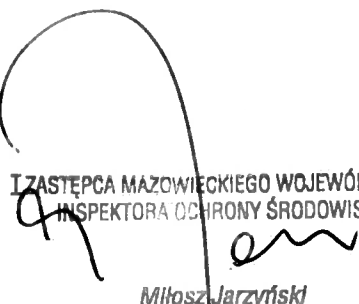

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

W nawiązaniu do przedłożonego pełnomocnictwa z dnia 29 maja 2018 r., znak: V.7200.49.2014.ŁK, w załączeniu przekazuje kopię decyzji Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 7 czerwca 2018 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES wstrzymującej działalność Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o., ul. Obozowa 43, 01-161 Warszawa w zakresie użytkowania instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, eksploatowanej na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska” przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie.

I ZASTĘPCA MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
Miłosz Jarzyński

Załącznik:

Kopia decyzji MWIOŚ z dnia 7 czerwca 2018 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES

Otrzymują:

① adresat
2. a/a

Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

00-716 Warszawa
ul. Bartycka 110A
tel. 22 651-07-07, 651-06-60

fax: 22 651-06-76
e-mail: warszawa@wios.warszawa.pl
www.wios.warszawa.pl

IN.7023.1.136.2014.ES

Warszawa, 2018.06.07

DECYZJA

Na podstawie art. 364 i 366 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2018 r. poz. 799) oraz art. 104 i 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, z późn. zm.):

- 1) wstrzymuję działalność Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o., ul. Obozowa 43, 01-161 Warszawa w zakresie użytkowania instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, eksploatowanej na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska” przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie,
- 2) określám termin wstrzymania działalności, w zakresie o którym mowa w pkt 1), z uwzględnieniem potrzeby bezpiecznego dla środowiska zakończenia działalności, na 10 września 2018 r.,
- 3) nadaję niniejszej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

W dniu 23 grudnia 2014 r. na wniosek Prokuratora Prokuratury Rejonowej Warszawa Wola delegowanego do Prokuratury Okręgowej w Warszawie, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: MWIOŚ) wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, stanowiącej część zakładu przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, prowadzonego przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. (dalej: Spółka lub MPO).

Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (dalej: instalacja) eksploatowana przez MPO, w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 została ujęta w wykazie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK) dla regionu warszawskiego i była objęta cyklicznymi kontrolami MWIOŚ, prowadzonymi m.in. w ramach „Ogólnokrajowego cyklu kontrolnego przestrzegania przez gminy przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz kontroli regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych RIPOK” w latach 2014 – 2015.

Ustalenia przeprowadzonych kontroli nie wskazywały na negatywne oddziaływanie przedmiotowej instalacji na środowisko mogące skutkować pogorszeniem stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożeniem dla życia i zdrowia ludzi.

W związku z powyższym, mając na względzie konieczność zebrania odpowiedniego materiału dowodowego niezbędnego do ustalenia stanu faktycznego, MWIOŚ w dniu 31 grudnia 2014r. skierował w trybie art. 16 ust. 1 ustawy 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 1688, z późn. zm.) – dalej: i.o.ś., wystąpienia do Prezydenta m.st. Warszawy, Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m. st. Warszawie oraz MPO.

Do Prezydenta m.st. Warszawy zwrócono się o udzielenie pisemnych wyjaśnień niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy:

- Czy do Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy wpływały informacje mieszkańców dzielnicy Bielany dotyczące stanu zdrowia mieszkańców terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie instalacji zlokalizowanych przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie oraz czy w ramach działań własnych, wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.) podejmowano jakiegokolwiek działania z zakresu ochrony zdrowia ww. mieszkańców, w tym czy wykonywane były badania stanu zdrowia.
- Czy występowano do właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego z wnioskiem, na podstawie art. 12a ust. 3b ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263, z późn. zm.), o podjęcie działań zmierzających do usunięcia ewentualnego zagrożenia sanitarnego na obszarze przedmiotowej instalacji lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

Do Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie zwrócono się o przekazanie informacji jakie działania podjął Marszałek Województwa Mazowieckiego w związku z wnioskiem Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 12 września 2014 r. (znak: IN.7024.194.2014.KG), w sprawie rozważenia możliwości nałożenia obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia, w trybie art. 362 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (Dz. U z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.) – dalej: p.o.ś. na Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. prowadzące Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska” OUZ1 przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m. st. Warszawie wystąpiono o wskazanie, czy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie otrzymywał, zgodnie z dyspozycją art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r. poz. 947, z późn. zm.), od lekarzy lub felczerów zgłoszenia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej oraz czy otrzymywał informacje dotyczące wzmożonej zachorowalności osób zamieszkujących nieruchomości znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie ww. instalacji oraz pracowników przedmiotowego zakładu. W piśmie zwrócono się również o przekazanie informacji o ewentualnych działaniach zapobiegawczych, jakie były podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną, zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz przekazano, w celu wykorzystania służbowego, oświadczenia mieszkańców nieruchomości sąsiadujących z zakładem zlokalizowanym przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, przekazane wraz z aktami sprawy przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej Warszawa Wola delegowanego do Prokuratury

Okręgowej w Warszawie, wskazujące na ewentualny wpływ działalności przedmiotowych instalacji na pogorszenie stanu zdrowia.

Do MPO zwrócono się o udzielenie wyjaśnień niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy, poprzez przekazanie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem wszystkich wyników badań przeprowadzonych w ramach programu badawczego „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i składowiska odpadów Radiowo” oraz innych badań prowadzonych na terenie zakładu zlokalizowanego przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, mających wpływ na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy.

Ze względu na fakt, że instalacja MPO zlokalizowana jest na granicy m.st. Warszawy i Gminy Izabelin, kolejnymi pismami w dniu 7 stycznia 2015 r., MWIOŚ wystąpił do Wójta Gminy Izabelin oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Powiecie Warszawskim Zachodnim.

Do Wójta Gminy Izabelin zwrócono się o udzielenie pisemnych wyjaśnień niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy w następującym zakresie:

- Czy do Urzędu Gminy Izabelin wpływały informacje mieszkańców gminy Izabelin dotyczące stanu zdrowia mieszkańców terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie instalacji zlokalizowanych przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie oraz czy w ramach działań własnych, wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.) podejmowano jakiegokolwiek działania z zakresu ochrony zdrowia ww. mieszkańców.
- Czy występowano do właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego z wnioskiem o podjęcie działań zmierzających do usunięcia ewentualnego zagrożenia sanitarnego na obszarze przedmiotowej instalacji lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, w trybie art. 12a ust. 3b ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1263, z późn. zm.).

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Powiecie Warszawskim Zachodnim zwrócono się o przekazanie informacji, czy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Powiecie Warszawskim Zachodnim otrzymywał, zgodnie z dyspozycją art. 27 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r. poz. 947, z późn. zm.), od lekarzy lub felczerów zgłoszenia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej oraz czy otrzymywał informacje dotyczące wzmożonej zachorowalności osób zamieszkujących nieruchomości znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie ww. instalacji oraz pracowników przedmiotowego zakładu, a także czy Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmowała ewentualne działania zapobiegawcze zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

Zastępca Wójta Gminy Izabelin w piśmie z dnia 9 stycznia 2015 r., znak: ROŚ.606.2.2015 poinformowała, że do Urzędu Gminy Izabelin nie wpływały informacje mieszkańców dotyczące stanu zdrowia, w związku z czym gmina nie podejmowała żadnych działań z zakresu ochrony zdrowia w stosunku do mieszkańców zamieszkujących w pobliżu instalacji MPO. Poinformowano także, że Gmina Izabelin nie występowała do właściwego inspektora sanitarnego o podjęcie działań zmierzających do usunięcia ewentualnego zagrożenia sanitarnego.

MPO przy piśmie z dnia 12 stycznia 2015 r., znak: ZDS-6321-1/15(1) przekazało „Ekspertyzę określającą przyczyny zmian obserwowanych parametrów jakości wód w rejonie składowiska odpadów „Radiowo” i instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania

zmieszanych odpadów komunalnych OUZ-1 przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie”, która została włączona do prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Powiecie Warszawskim Zachodnim w piśmie z dnia 13 stycznia 2015 r., znak: EPN/NZC/402/01/15 poinformował, że nie otrzymywał od lekarzy zwiększonej liczby zgłoszeń zachorowań i/lub podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne, a także nie odnotował zwiększonej zachorowalności osób zamieszkujących w sąsiedztwie instalacji.

Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy z piśmie z dnia 13 stycznia 2015 r., znak: OŚ-II.6233.10.2015.MAK przekazał następujące informacje:

- Do Urzędu m.st. Warszawy wpływają zgłoszenia mieszkańców Dzielnicy Bielany dotyczące odczuwalnych uciążliwości zapachowych związanych z funkcjonowaniem instalacji MPO i ich wpływu na samopoczucie osób mieszkających w pobliżu. W szczególności ich nasilenie zaobserwowano na przestrzeni roku 2014. Problemy te objęte szczególnym zainteresowaniem władz Miasta są przedmiotem spotkań i debat z udziałem mieszkańców. Ponadto w związku ze stwierdzeniem okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania instalacji na środowisko (uciążliwość odorowa) Prezydent m.st. Warszawy wszczął postępowanie administracyjne w sprawie zobowiązania MPO do sporządzenia przeglądu ekologicznego. W związku z pracami modernizacyjnymi prowadzonymi przez MPO, w chwili obecnej nie jest możliwe prawidłowe i jednoznaczne określenie oddziaływania instalacji na środowisko, a co za tym idzie właściwe sporządzenie przeglądu ekologicznego. W związku z powyższym organ wskazał datę rozstrzygnięcia w tej sprawie, uwzględniając termin zakończenia prac modernizacyjnych i dokonanie oceny ich skuteczności, na 30 września 2015 r. Termin ten Prezydent m.st. Warszawy przedłużył do 29 kwietnia 2016 r.
- Kontrola przeprowadzona m.in. przez PPIS nie wykazała nieprawidłowości, które skutkowałyby bezpośrednim zagrożeniem dla środowiska oraz zdrowia ludzi. W związku ze zgłoszeniami dotyczącymi negatywnego wpływu instalacji MBP na samopoczucie osób mieszkających w sąsiedztwie dokonano analizy absencji chorobowej pracowników MPO. U pracowników zatrudnionych w ZUO „Kampinoska” nie stwierdzono pogorszenia stanu ich zdrowia ze względu na rodzaj i miejsce wykonywanej pracy. Ponadto średnia roczna zachorowalność pracowników ZUO „Kampinoska” jest niższa niż statystyczna średnia krajowa prezentowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i nie stwierdzono, że jest ona związana z chorobami zawodowymi. W związku z powyższym nie było podstaw do stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego na terenie Warszawy, a co za tym idzie do zwrócenia się do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o podjęcie działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

Dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w piśmie z dnia 13 stycznia 2015 r., znak: PŚ-IV.7244.47.2014.AW poinformował, że organ przeanalizował problem uciążliwości odorowej instalacji MBP pod kątem nałożenia na prowadzącą instalację obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko oraz jego przywrócenia do stanu właściwego w trybie art. 362 ustawy – Prawo ochrony środowiska i stwierdził, że nie posiada dostatecznych narzędzi prawnych dla przeprowadzenia postępowania w przedmiocie wydania w/w decyzji. Ponadto poinformował, że aktualny stan prawny nie normuje zapachowej jakości powietrza oraz nie określa metod jej oceny. Z tego powodu nie jest możliwe określenie stopnia uciążliwości zapachowej instalacji, a w konsekwencji wskazanie zakresu i

sposobu ograniczenia oddziaływania na środowisko lub ustalenia stanu, do jakiego ma zostać przywrócone środowisko.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie w piśmie z dnia 20 stycznia 2015 r., znak: HKN.0540.00007.2015.RS poinformował, że wśród osób zamieszkujących w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu MPO nie odnotowano wzmożonej zachorowalności na choroby, które podlegają rejestracji w myśl przepisów ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (choroby zakaźne). PPIS w m.st. Warszawie nie prowadzi rejestrów chorób innych niż choroby zakaźne stanowiące zagrożenie epidemiologiczne, a w konsekwencji nie posiada danych pozwalających ustalić, czy zakład unieszkodliwiania odpadów może przyczynić się do pogorszenia stanu zdrowia okolicznych mieszkańców. Od grudnia 2013 r. do PSSE w m.st. Warszawie wpłynęło kilkanaście interwencji dotyczących uciążliwości zapachowej powodowanej działalnością zakładu oraz możliwości negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi. Zgłoszenia te nie zawierały jednak żadnych wiarygodnych dowodów potwierdzających istnienie takiego oddziaływania, skutkującego występowaniem wzmożonej zachorowalności wśród osób mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu. Na podstawie posiadanych informacji PPIS w m.st. Warszawie uznał, że nie istnieją okoliczności wymagające przeprowadzenia dochodzenia epidemiologicznego lub przesłanki uzasadniającej podjęcie działań zapobiegawczych w związku z podejrzeniem zagrożenia dla zdrowia publicznego.

Pismem z dnia 21 stycznia 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES strony postępowania zostały poinformowane, że ze względu na konieczność zebrania odpowiedniego materiału dowodowego, wymagającego współdziałania z innymi organami, sprawę wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów zakwalifikowano jako szczególnie skomplikowaną, w związku z czym zostanie ona zakończona, zgodnie z art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, w terminie 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, tj. do 23 lutego 2015r.

MPO przy piśmie z dnia 21 stycznia 2015 r., znak: MPO/ZDS-081-009/15(7) przekazało kopie następujących dokumentów:

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie – badania mikrobiologiczne, serie 1-4 (robocze sprawozdanie przejściowe) III”, wykonane w styczniu 2015 r.,
- „Analiza uciążliwości odorowej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Radiowo”, wykonana w lipcu 2014 r. przez SGS EKO-PROJEKT Sp. z o.o.,
- Protokoły kontroli przeprowadzonych przez PPIS w m.st. Warszawie w dniach 23 lipca 2014r. i 27 października 2014 r.,

a także informacje dotyczące prowadzonego programu badawczego „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie” oraz wyniki absencji chorobowej pracowników, z których wynika, że nie występuje zwiększona zachorowalność pracowników zatrudnionych w ZUO „Kampinoska”. Ponadto zachorowalność pracowników Zakładu jest niższa niż średnia krajowa prezentowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W Spółce nigdy nie stwierdzono choroby zawodowej.

Zastępca Dyrektora Biura Gospodarki Odpadami Komunalnymi Urzędu m.st. Warszawy w piśmie z dnia 23 stycznia 2015 r., znak: GO-I.7000.8.2015.GC przekazała następujące informacje:

- do Biura wpłynęły cztery interwencje dotyczące uciążliwości w funkcjonowaniu instalacji położonych przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie,
- nie podejmowano jakichkolwiek działań z zakresu ochrony zdrowia mieszkańców, wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- nie występowano do właściwego miejscowo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego z wnioskiem o podjęcie działań zmierzających do usunięcia ewentualnego zagrożenia sanitarnego na obszarze przedmiotowej instalacji lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

MWIOŚ w dniu 22 stycznia 2015 r., załączając kopie dokumentów pozyskanych w ramach prowadzonego postępowania:

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie – badania mikrobiologiczne, serie 1-4 (robocze sprawozdanie przejściowe) III”, wykonane w styczniu 2015 r.,
- „Analiza uciążliwości odorowej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Radiowo”, wykonana w lipcu 2014 r. przez SGS EKO-PROJEKT Sp. z o.o.,

zwrócił się do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w m.st. Warszawie o dokonanie oceny przekazanych wyników badań w zakresie wpływu na zdrowie i życie ludzi w środowisku zewnętrznym biologicznych zagrożeń aerosanitarnych (bakteriologicznych i mikologicznych), których źródłem są procesy przetwarzania odpadów prowadzone w instalacjach będących przedmiotem prowadzonego postępowania. W piśmie zaznaczono, że dokonanie takiej oceny jest niezbędne dla stwierdzenia, czy skutki prowadzonej przez MPO działalności mogą mieć wpływ na zdrowie lub życie ludzi.

Następnie MWIOŚ, pismem z dnia 4 lutego 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES, wystąpił do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w m.st. Warszawie z prośbą o dokonanie oceny „Ekspertyzy określającej przyczyny zmian obserwowanych parametrów jakości wód w rejonie składowiska odpadów „Radiowo” i instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych OUZ-1 przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie” oraz przekazanie informacji, czy obserwowane zmiany wskazują na możliwość wystąpienia lub powstania zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi.

W dniu 11 lutego 2015r. do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie (dalej: WIOŚ w Warszawie) wpłynął wniosek Stowarzyszenia „Czyste Radiowo” o dopuszczenie, na podstawie art. 31 §1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, ww. Stowarzyszenia do udziału w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie w piśmie z dnia 11 lutego 2015 r., znak: HKN.0540.00501.2014.RS poinformował, że dane zawarte w opracowaniach:

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie – badania mikrobiologiczne, serie 1-4 (robocze sprawozdanie przejściowe) III”, wykonane w styczniu 2015 r.,
- „Analiza uciążliwości odorowej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Radiowo”, wykonana w lipcu 2014 r. przez SGS EKO-PROJEKT Sp. z o.o.,

- „Ekspertyza określająca przyczyny zmian obserwowanych parametrów jakości wód w rejonie składowiska odpadów „Radiowo” i instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych OUZ-1 przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie”,

nie wskazują aby w związku z działalnością Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinowska” OUZ1 doszło do naruszenia jakichkolwiek przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, co mogłoby stanowić podstawę do wszczęcia postępowania administracyjnego w ramach kompetencji określonych w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Postanowieniem z dnia 13 lutego 2015 r. MWIOŚ dopuścił Stowarzyszenie „Czyste Radiowo” do udziału na prawach strony w postępowaniu administracyjnym w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, stanowiącej część instalacji zlokalizowanych na terenie zakładu przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie.

W dniu 16 lutego 2015 r. do WIOŚ w Warszawie wpłynęło pismo MPO z dnia 12 lutego 2015 r., znak: MPO/ZDS-081-010/15(5), do którego zostało dołączone uzupełnienie do „Ekspertyzy określającej przyczyny zmian obserwowanych parametrów jakości wód w rejonie składowiska odpadów „Radiowo” i instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych OUZ-1 przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie”, zawierające analizę zmian parametrów wody ze studni S-I.

MWIOŚ pismem z dnia 16 lutego 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES przekazał uzupełnienie Ekspertyzy do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w m.st. Warszawie w celu wykorzystania w dokonywanej ocenie w ramach posiadanych kompetencji.

W dniu 18 lutego 2015 r. upoważnieni pracownicy MPO zapoznali się z aktami sprawy prowadzonego postępowania.

Przy piśmie z dnia 18 lutego 2015 r., Stowarzyszenie „Czyste Radiowo”, korzystając z przysługującego mu prawa do składania wniosków dowodowych, przedłożyło do WIOŚ w Warszawie opracowanie przygotowane przez pracowników Katedry Ochrony Środowiska Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego pn.: „Przydatność testów roślinnych do badania genotoksyczności kompostów z odpadów miejskich”. W w/w piśmie, Stowarzyszenie podniosło, że w opracowaniu wykazano występowanie w kompoście mieszanym z Radiowa czynników genotoksycznych oraz, że jest on zanieczyszczony metalami ciężkimi: ołowiem, kadmem, chromem, niklem i cynkiem, co oznacza że do kompostowania trafiają skażone odpady, które nie mogły tam trafić zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie w piśmie z dnia 20 lutego 2015 r., znak: HKN.0540.00501.2014.RS poinformował, że po dokonaniu analizy przekazanego materiału (uzupełnienia do „Ekspertyzy określającej przyczyny zmian obserwowanych parametrów jakości wód w rejonie składowiska odpadów „Radiowo” i instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych OUZ-1 przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie”), uznał, że nie zawiera on dowodów uzasadniających potrzebę wszczęcia postępowania administracyjnego w ramach kompetencji określonych w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zawiadomieniem z dnia 20 lutego 2015 r., znak: IN.703.1.136.2014.ES strony postępowania zostały poinformowane, że nie jest możliwe załatwienie sprawy, będącej sprawą szczególnie

skomplikowaną, w ustawowym terminie 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, to jest do dnia 23 lutego 2015 r. Nowy termin załatwienia sprawy wskazano do 16 marca 2015 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie w piśmie z dnia 20 lutego 2015 r., znak: HKN.0540.00501.2014.RS zwrócił się do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny o udzielenie informacji, czy istnieje możliwość zamówienia w NIZP-PZH wykonania ekspertyzy polegającej na ocenie zagrożeń aerosanitarnych powodowanych działalnością Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, w oparciu o opracowania wykonane na zlecenie MPO i bazujące na danych monitoringowych z systemu piezometrów rozmieszczonych wokół składowiska „Radiowo” oraz danych pozyskanych w wyniku wykonania serii dedykowanych badań mikrobiologicznego zanieczyszczenia powietrza wokół obiektu.

MWIOŚ, pismem z dnia 23 lutego 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES, wystąpił do autorów opracowania „Przydatność testów roślinnych do badania genotoksyczności kompostów z odpadów miejskich” o udzielenie odpowiedzi na pytanie - czy treść opracowania jest nadal aktualna w ramach obecnie stosowanych technologii przetwarzania odpadów zielonych i zmieszanych odpadów komunalnych, które zostały wdrożone przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. po 2010 r.

W dniu 3 marca 2015 r. Katedra Ochrony Środowiska Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, w piśmie znak: KOŚ 11/15, poinformowała, że wykonane w 2007 r. opracowanie nie służyło ocenie kompostów, a porównaniu przydatności i czułości testów roślinnych. Zostało ono wykonane w 2007 r., a więc na kilka lat przed wprowadzeniem przez MPO obecnej technologii przetwarzania odpadów zmieszanych, a także na kilka lat przed wprowadzeniem nowego sposobu zbiórki odpadów w Warszawie. W piśmie wskazano również, że nie można wykorzystywać danych dotyczących kompostów z Radiowa zawartych w tym opracowaniu, gdyż od lat są nieaktualne.

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w piśmie z dnia 11 marca 2015 r., znak: HK/W-260/15 poinformował, że z uwagi na odmienne warunki meteorologiczne charakterystyczne dla każdej z pór roku i ich niezaprzeczalny wpływ na mikroflorę powietrza, do zajęcia stanowiska w sprawie ewentualnych zagrożeń dla zdrowia i życia zamieszkujących w pobliżu miejsca składowania i unieszkodliwiania odpadów ludzi, niezbędne jest uwzględnienie wyników badań całorocznych wykonanych we wszystkich porach roku, także w porze zimowej i wiosennej. Ocena dokonana na podstawie fragmentarycznych wyników badań nie byłaby kompletna, co mogłoby stwarzać podstawy do jej kwestionowania.

Postanowieniem z dnia 16 marca 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES MWIOŚ zwrócił się do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny o wydanie w charakterze biegłego ekspertyzy w sprawie oceny ewentualnych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi zamieszkujących w pobliżu instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, stanowiącej część Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, prowadzonej przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o., na podstawie analizy dokumentacji przedłożonej do WIOŚ w Warszawie w toku postępowania dowodowego przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m st. Warszawie Spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie, ul. Obozowa 43, 01-161 Warszawa, stanowiącej:

- „Ocenę oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie – badania mikrobiologiczne”, serie 1-4 (robocze sprawozdanie przejściowe III) – Politechnika Warszawska, Wydział Inżynierii Środowiska,

Warszawa, styczeń 2015 r. (wraz z raportem końcowym pracy, po przeprowadzeniu 2 dalszych serii badań, który zostanie przekazany niezwłocznie po jego opracowaniu),

- „Analizę uciążliwości odorowej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Radiowo” SGS EKO-PROJEKT Sp. z o.o., 30 lipca 2014 r.

W postanowieniu z 16 marca 2015 r. MWIOŚ określił, że opinia powinna być udzielona na piśmie, uzasadniona i przekazana do WIOŚ w Warszawie w terminie do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Zawiadomieniem z dnia 16 marca 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES strony postępowania zostały poinformowane, że nie jest możliwe załatwienie sprawy, zakwalifikowanej jako szczególnie skomplikowana i wymagająca przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, w terminie wskazanym w zawiadomieniu z dnia 20 lutego 2015 r., tj. do 16 marca 2015 r. Nowy termin załatwienia sprawy wskazano do 15 września 2015r.

W dniu 18 marca 2015 r. upoważniony pracownik MPO zapoznał się z aktami sprawy prowadzonego postępowania oraz otrzymał kopie dokumentów znajdujących się w posiadaniu WIOŚ w Warszawie. W dniu 14 kwietnia 2015 r. z aktami prowadzonego postępowania zapoznał się przedstawiciel Stowarzyszenia „Czyste Radiowo”.

Następnie pismem z dnia 21 kwietnia 2015 r., znak: IN.7024.43.2015.UO, MWIOŚ zwrócił się do Burmistrza Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy o przekazanie, w przypadku dysponowania nimi, dowodów, dokumentów lub danych wskazujących na zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, w celu uwzględnienia w prowadzonych postępowaniach. Burmistrz Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy nie udzielił odpowiedzi na w/w pismo oraz nie przekazał żadnych dokumentów w sprawie.

W piśmie z dnia 22 kwietnia 2015 r. Stowarzyszenie „Czyste Radiowo” przedstawiło swoją opinię dotyczącą prowadzonego przez MWIOŚ postępowania administracyjnego oraz powołania biegłego.

Przy piśmie z dnia 21 maja 2015 r. MWIOŚ przekazał Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego – Państwowemu Zakładowi Higieny, w celu wykorzystania w trakcie opracowywania ekspertyzy w sprawie oceny ewentualnych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, interwencji mieszkańców nieruchomości sąsiadujących z zakładem zlokalizowanym przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, wskazujące na ewentualny wpływ działalności instalacji na stan zdrowia mieszkańców.

MPO przy piśmie z dnia 3 sierpnia 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(25) przedłożyło w WIOŚ w Warszawie opracowania wykonane przez Katedrę Ochrony i Kształtowania Środowiska Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej:

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo”,
- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo – ZAŁĄCZNIKI”,
- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo” – streszczenie w języku niespecjalistycznym.

W piśmie MPO poinformowało, że załączone opracowanie „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo” oraz dokument stanowiący załącznik do niego „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji

mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo – ZAŁĄCZNIKI” stanowią tajemnicę przedsiębiorcy.

W związku z postanowieniem o powołaniu Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w charakterze biegłego w sprawie ewentualnych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi zamieszkujących w pobliżu instalacji, MWIOŚ przy piśmie z dnia 5 sierpnia 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES przekazał Instytutowi w/w dokumenty.

W dniu 5 sierpnia 2015 r. dokumentacja została również przekazana do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w m.st. Warszawie z wnioskiem o dokonanie oceny i przekazanie informacji, czy przeprowadzone badania i analizy jakości powietrza wskazują na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie w piśmie z dnia 21 sierpnia 2015r., znak: HKN.0540.00413.2015.RS zawarł następujące informacje i wnioski:

- przyjęta metodyka badania mikrobiologicznego zanieczyszczenia powietrza, a także sposób opracowania i interpretacji otrzymanych wyników nie budzi zastrzeżeń,
- nie ma powodu aby podważać bezstronność lub fachowość zespołu badawczego,
- nie ma podstaw do kwestionowania, zawartych w opracowaniu, wniosków dotyczących wpływu na zdrowie ludzi,
- jakość powietrza atmosferycznego poza terenem Zakładu „Kampinoska” nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla osób przebywających w jego otoczeniu,
- poziom zanieczyszczenia mikrobiologicznego poza terenem zakładu nie uzasadnia konieczności rozszerzenia badań o analizy jakościowe,
- podwyższony poziom mikrobiologicznego zanieczyszczenia powietrza na terenie zakładu nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia pracowników.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w m.st. Warszawie zwrócił uwagę na fakt, że w przedmiotowym opracowaniu potwierdzono, że działalność zakładu powoduje powstawanie uciążliwych zapachów, które przy sprzyjających warunkach atmosferycznych, mogą rozprzestrzeniać się na stosunkowo rozległym obszarze. Jednocześnie wskazano szereg konkretnych rozwiązań (technicznych i organizacyjnych) pozwalających znacząco ograniczyć występowanie tego problemu. Ponieważ zarówno emisja odorów jak i zanieczyszczeń mikrobiologicznych, w większości przypadków, powstają na tych samych etapach procesu technologicznego, to można przypuszczać, że podjęcie działań zmierzających do redukcji odorów będzie skutkowało dodatkowym zmniejszeniem ryzyka wynikającego z emisji zanieczyszczeń mikrobiologicznych do atmosfery.

W dniu 8 września 2015 r. do WIOŚ w Warszawie wpłynęło pismo Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny z dnia 31 sierpnia 2015 r., znak: HK/W/260/2015, w którym zostało przedstawione stanowisko Instytutu, odnoszące się do całości przedstawionej dokumentacji. Ze stanowiska Instytutu występującego w charakterze biegłego w ramach prowadzonych przez MWIOŚ postępowań wynika m.in.:

- Dane olfaktometryczne potwierdzają wyraźną uciążliwość zapachową, której źródłem są dla okolicznych mieszkańców instalacje przetwarzania odpadów Zakładu „Kampinoska”. Stopień uciążliwości może być wyższy niż wskazują na to wyniki pomiarów z uwagi na możliwość występowania przejściowych wzrostów stężenia i intensywności zapachu

w okresach między planowymi pomiarami, na co wskazują wyniki części doraźnych pomiarów interwencyjnych.

- Stopień uciążliwości zapachowej jest do pewnego stopnia przedmiotem subiektywnej oceny. O jej skali decyduje nie tylko stężenie, intensywność i charakter zapachu, ale także stopień zmienności tych parametrów oraz czas utrzymywania się przykrego zapachu. Uciążliwość zapachowa wiąże się nie tylko z samym odczuciem przykrego zapachu, ale także z trwałym jego przenikaniem do elementów wyposażenia mieszkań, odzieży, włosów itp.
- Uciążliwość zapachowa jako taka może negatywnie oddziaływać na samopoczucie mieszkańców, a pośrednio także na ich ogólny stan zdrowia, powodując występowanie dolegliwości takich jak rozdrażnienie, obniżenie nastroju, zaburzenia koncentracji, zakłócenia snu, nudności, bóle głowy. Na podstawie danych zawartych w opracowaniu niemożliwa jest ocena toksycznego lub drażniącego oddziaływania substancji chemicznych o właściwościach odorantów, emitowanych przez omawiany obiekt.
- Stężenia mikroorganizmów w powietrzu (bakterii mezofilnych, gronkowców mannitolododatnich, promieniowców mezofilnych, grzybów mikroskopowych, grzybów mikroskopowych mezofilnych z wyróżnieniem pleśni i drożdży) spadają wraz z wzrostem odległości od Zakładu Mechaniczno - Biologicznego Przetwarzania Odpadów i składowiska odpadów w Radiowie. Z nielicznymi wyjątkami stężenia mikroorganizmów oznaczane w powietrzu, poza „Zakładem” i jego bezpośrednim otoczeniem, nieznacznie przekraczały tło. Wyniki badania nie wykazały zagrożenia dla zdrowia ludzi mieszkających w pobliżu Zakładu „Kampinoska” ze strony mikroorganizmów emitowanych na jego terenie.
- W przedstawionej sytuacji należy uznać za możliwy negatywny wpływ instalacji przetwarzania odpadów Zakładu „Kampinoska” na stan zdrowia okolicznych mieszkańców. Jest on prawdopodobny przede wszystkim w odniesieniu do opisanych wyżej objawów wynikających z uciążliwości odorów. Na stan zdrowia mieszkańców negatywnie może wpływać także zdenerwowanie, zniecierpliwienie i napięcie, jakiego doświadczają w związku z dokuczliwością przykrego odoru i poczuciem braku skutecznej reakcji na ich postulatory ze strony odpowiednich podmiotów.
- Zakład pragnie stwierdzić, że samo występowanie długotrwałej i znacznej uciążliwości zapachowej jest wystarczającym powodem do podjęcia radykalnie skutecznych rozwiązań. Mieszkanie w warunkach długotrwałego narażenia na uciążliwe odory nie odpowiada standardom higienicznym i nie zapewnia niezbędnego minimum komfortu lokatorom. Próby podejmowania dalszych ocen ewentualnej szkodliwości dla zdrowia omawianego obiektu Zakład uważa za niecelowe, ponieważ przy tego rodzaju stosunkowo niskim narażeniu środowiskowym oraz licznych czynnikach zakłócających nie będzie ona mogła być wykazana ani wykluczona w sposób całkowicie pewny.

W piśmie z dnia 7 września 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(28) MPO przekazało harmonogram realizacji zaleceń wynikających z raportu pt. „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo” wg stanu na dzień 7 września 2015 r. Spółka wskazała, że działania związane z poprawą funkcjonowania części biologicznej zostały podjęte natychmiast, a termin ich zakończenia został ustalony na 30 września 2015 r. W piśmie MPO poinformowało, że harmonogram realizacji zaleceń stanowi tajemnicę przedsiębiorcy.

W dniu 9 września 2015 r. upoważniony pracownik MPO po raz kolejny zapoznał się z aktami sprawy prowadzonego postępowania.

Zawiadomieniem z dnia 11 września 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES strony postępowania zostały zawiadomione, że ze względu na szczególnie skomplikowany charakter sprawy oraz konieczność przeprowadzenia analizy zgromadzonego materiału dowodowego, nie jest możliwe załatwienie sprawy w terminie wskazanym w zawiadomieniu z dnia 16 marca 2015 r., tj. do 15 września 2015 r. Nowy termin załatwienia sprawy wskazano do 2 października 2015 r.

Zawiadomieniem z dnia 21 września 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES strony postępowania zostały poinformowane, że postępowanie dowodowe w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych zostało zakończone. Zawiadomienie zostało doręczone Stronom w dniach 22 i 23 września 2015 r. (daty z potwierżeń odbioru).

W zawiadomieniu strony zostały poinformowane o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz o prawie wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

W piśmie z dnia 25 września 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(33) MPO przekazało harmonogram realizacji zaleceń wynikających z raportu pt. „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo” wg stanu na dzień 23 września 2015 r. W piśmie MPO poinformowało, że harmonogram realizacji zaleceń stanowi tajemnicę przedsiębiorcy.

Pismem z dnia 28 września 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(34) MPO ponownie wskazało, że raport pt. „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo” wykonany przez Katedrę Ochrony i Kształtowania Środowiska Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej oraz harmonogram realizacji zaleceń wynikających z powyższego raportu badawczego stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa i nie podlegają udostępnieniu.

W dniu 28 września 2015 r. przedstawiciele Stowarzyszenia „Czyste Radiowo” zapoznali się z aktami sprawy prowadzonego postępowania. Jednocześnie w dniu 28 września 2015 r. Stowarzyszenie „Czyste Radiowo” złożyło w ramach toczącego się postępowania żądanie udostępnienia w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 112 poz. 1198, z późn. zm.) dokumentów stanowiących akta przedmiotowego postępowania w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, stanowiącej część Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie, prowadzonego przez MPO, które nie zostały udostępnione przez organ Stronie w dniu 28 września 2015 r., zgodnie z art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego ze względu na ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa.

Zawiadomieniem z dnia 2 października 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES strony postępowania zostały zawiadomione, że ze względu na obszerność zebranego materiału dowodowego oraz zgłoszone przez Strony postępowania dodatkowe wnioski i zastrzeżenia mogące mieć wpływ na jego ostateczne rozstrzygnięcie, MWIOŚ zobowiązany jest do przeprowadzenia dodatkowych czynności wyjaśniających. W związku z powyższym, a także uwzględniając zasadę czynnego udziału Strony w toczącym się postępowaniu, koniecznym jest wydłużenie terminu załatwienia sprawy o czas niezbędny do podjęcia powyższych czynności administracyjnych, tj. do 30 listopada 2015 r.

Postanowieniem z dnia 22 października 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES MWIOŚ odmówił Stowarzyszeniu „Czyste Radiowo”, prawa wglądu do materiału dowodowego znajdującego się w wyżej wymienionej sprawie obejmującego informacje zawarte w:

- 1) Memorandum (strony od 1 do 32), stanowiącym załącznik do pisma MPO z dnia 27 maja 2015 r. (znak: ZDS-071-1/15(32)),
- 2) Protokole Kontroli Nr WA 17/2015 z 20 lutego 2015 r., w części informacji przedstawionych na:
 - stronie 3, w części: od wiersza nr 16 do wiersza nr 45,
 - stronie 4, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 32,
 - stronie 5, w części: od wiersza nr 15 do wiersza nr 21, od wiersza nr 28 do wiersza nr 37,
 - stronie 6, w części: od wiersza nr 4 do wiersza nr 8, od wiersza nr 27 do wiersza nr 35,
 - stronie 7, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 16, od wiersza nr 25 do wiersza nr 26,
 - stronie 8, w części: od wiersza nr 3 do wiersza nr 4,
 - stronie 9, w części: od wiersza nr 11 do wiersza nr 15,
 - stronie 10, w części: od wiersza nr 3 do wiersza nr 14, od wiersza nr 31 do wiersza nr 39,
 - stronach 11, 12 i 13, w części: cała strona,
 - stronie 14, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 8,
 - stronie 15, w części: od wiersza nr 14 do wiersza nr 22,
 - stronie 16, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 14,
 - załączniki nr 3, 4, 5, 6, 7 i 9,
- 3) Protokole Kontroli Nr WA 126/2015 z 16 lipca 2015 r., w części informacji przedstawionych na:
 - stronie 3, w części: od wiersza nr 31 do wiersza nr 43,
 - stronie 4, w części: od wiersza nr 8 do wiersza nr 46,
 - stronie 5, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 25, od wiersza nr 32 do wiersza nr 47,
 - stronie 6, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 37, od wiersza nr 44 do wiersza nr 46,
 - stronie 7, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 4, od wiersza nr 6 do wiersza nr 11, od wiersza nr 19 do wiersza nr 25,
 - stronie 8, w części: od wiersza nr 5 do wiersza nr 47,
 - stronie 9, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 27,
 - stronie 10, w części: numer umowy w wierszu nr 23, wiersz nr 39,
 - stronie 11, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 48,
 - stronie 12, w części: od wiersza nr 7 do wiersza nr 13,
 - załączniki nr 3, 4, 6
- 4) Opracowaniu „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie”, będącym załącznikiem do pisma MPO z dnia 3 sierpnia 2015 r. (znak: ZDS-081-009/15(25)), w części informacji przedstawionych na:
 - stronie 4, w części: numer umowy w wierszu nr 3
 - stronie 6, w części: od wiersza nr 11 do wiersza nr 14,
 - stronie 11, fot. nr 2.1 i 2.2 wraz z opisem,
 - stronie 12, fot. nr 2.3 wraz z opisem,
 - stronie 13, fot. nr 2.4 wraz z opisem,
 - stronie 14, fot. nr 2.5 i 2.6 wraz z opisem,
 - stronie 15, fot. nr 2.7 i 2.8 wraz z opisem,

- stronie 20, w części: od wiersza nr 22 do wiersza nr 25,
 - stronie 21, w części: daty zawarte w wierszach nr 2, 7, 10, 13, 15, 18, 21, od wiersza nr 25 do wiersza nr 34,
 - stronie 22, w części: od wiersza nr 14 do wiersza nr 33,
 - stronie 23, w części: cała strona,
 - stronie 24, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 9, wiersz nr 13, od wiersza nr 15 do wiersza nr 20, od wiersza nr 24 do wiersza nr 28,
 - stronie 25 w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 18, od wiersza nr 26 do wiersza nr 32,
 - stronach 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, w części: cała strona,
 - stronie 65, fot. nr 5.2 wraz z opisem,
 - stronie 66, fot. nr 5.3 i 5.4 wraz z opisem,
 - stronie 67, w części: od wiersza nr 1 do wiersza nr 31,
 - stronie 90, w części: od wiersza nr 26 do wiersza nr 30,
 - stronach 91 i 92, w części: cała strona,
 - stronie 93, w części: od wiersza nr 3 do wiersza nr 4, od wiersza nr 39 do wiersza nr 40,
- 5) Harmonogramie realizacji zaleceń wynikających z raportu końcowego z badań wykonanych przez Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej w/g stanu na dzień 7 września 2015 roku (strony od 1 do 5), stanowiącym załącznik do pisma MPO z dnia 7 września 2015r. (znak: ZDS-081-009/15(28)),
- 6) Harmonogramie realizacji zaleceń wynikających z raportu badawczego pt. „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie”, przygotowanego przez zespół naukowców z Wydziału Inżynierii Środowiska, Katedra Ochrony i Kształtowania Środowiska Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Andrzeja Kuliga w/g stanu na dzień 23 września 2015 roku (strony od 1 do 6), stanowiącym załącznik do pisma MPO z dnia 25 września 2015 r. (znak: ZDS-081-009/15(33)),

uznając je za tajemnicę przedsiębiorstwa.

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie pismem z dnia 2 listopada 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(42) wniosło zażalenie na postanowienie Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 22 października 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES. Zażalenie przy piśmie z dnia 12 listopada 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES zostało przekazane do rozpatrzenia zgodnie z właściwością rzeczową Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Zawiadomieniem z dnia 30 listopada 2015 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES strony postępowania zostały poinformowane, że w związku z tym, że rozstrzygnięcie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska ma istotne znaczenie dla załatwienia przedmiotowej sprawy, konieczne jest jej wydłużenie o czas niezbędny do podjęcia czynności związanych z rozpatrzeniem wniesionego zażalenia przez ten organ do dnia do 15 stycznia 2016 roku.

Ponadto do WIOŚ w Warszawie wpłynęło kolejne pismo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m.st. Warszawie (PPIS) z dnia 4 grudnia 2015 r., znak: HKN.0540.00611.2015.RS, w którym poinformowano, że w związku z licznymi interwencjami mieszkańców zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w sprawie uciążliwości zapachowej powodowanej działalnością Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska” OUZ1. W toku czynności kontrolnych PPIS ustalił, że zakład działa legalnie w oparciu o wymagane prawem zezwolenia oraz nie narusza żadnych przepisów sanitarnych. Analiza zgłoszeń o

przypadkach zachorowań na choroby, które podlegają rejestracji w myśl przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r. poz. 947, z późn. zm.) nie wykazała, aby wśród osób zamieszkujących w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu zachorowania takie występowały ze zwiększoną częstotliwością. Nie mniej jednak, PPIS chcąc zweryfikować czy zgłaszany przypadek leży w kompetencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zwrócił się o uszczegółowienie zgłoszenia poprzez podanie następujących informacji:

- czy w związku ze zgłaszanymi dolegliwościami zdiagnozowane zostały konkretne jednostki chorobowe,
- czy i w jakich placówkach medycznych odbywało się leczenie,
- czy w toku diagnostyki i podjętego leczenia potwierdzono, że przyczyną występujących schorzeń jest działalność kompostowni,
- czy zdiagnozowane choroby, powodowane działalnością kompostowni, wystąpiły również u innych członków rodziny lub osób niespokrewnionych.

Dodatkowo w dołączonym do akt prowadzonego postępowania piśmie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m.st. Warszawie z dnia 9 grudnia 2015 r., znak: HKN.0540.00549.2015.RS znalazło się następujące stwierdzenie: *„Należy zaznaczyć, że pojawianie się u mieszkańców ogólnych dolegliwości takich jak: kaszel, bóle głowy, bóle brzucha, nudności, wymioty itp. w sytuacji, gdy nie ma postawionej diagnozy lekarskiej jednoznacznie wskazującej, że ich przyczyną jest działalność kompostowni, nie wystarcza do stwierdzenia zagrożenia dla zdrowia publicznego”.*

Również MPO przy piśmie z dnia 22 grudnia 2015 r., znak: ZDS-081-006/15(47) przekazało do wykorzystania w prowadzonym postępowaniu pismo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m.st. Warszawie z dnia 15 grudnia 2015 r., znak: HKN.0540.00616.2015.RS. Z pisma PPIS w m.st. Warszawie wynika, że w związku z licznymi interwencjami mieszkańców zostało przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w sprawie uciążliwości zapachowej powodowanej działalnością Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska” przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie. *„Analiza zgłoszeń o przypadkach zachorowań na choroby, które podlegają rejestracji w myśl przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie wykazała, aby wśród osób zamieszkujących w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu zachorowania takie występowały ze zwiększoną częstotliwością. Informacje przekazane przez mieszkańców, takie jak składane przez nich interwencje, dane z wywiadu przeprowadzonego w terenie oraz odpowiedzi na zapytania kierowane do osób zgłaszających problemy zdrowotne – nie dostarczyły wiarygodnych dowodów potwierdzających występowanie zagrożenia dla zdrowia publicznego.”.*

Główny Inspektor Ochrony Środowiska postanowieniem z dnia 12 stycznia 2016 r., znak: DliO-420-744/2015/sj utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie odmawiające prawa wglądu do materiału dowodowego znajdującego się w aktach toczącego się postępowania administracyjnego w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

W związku z powyższym, pismem z dnia 13 stycznia 2016 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES MWIOŚ przekazał Stowarzyszeniu „Czyste Radiowo” następujące dokumenty:

- 1) Pismo MPO z dnia 27 maja 2015 r., znak: ZDS-071-1/15(32),
- 2) Protokół Kontroli Nr WA 17/2015 z 20 lutego 2015 r.,
- 3) Protokół Kontroli Nr WA 126/2015 z 16 lipca 2015 r.,
- 4) Opracowanie „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie”, będącym załącznikiem do pisma

Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. z dnia 3 sierpnia 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(25),

5) Pismo MPO z dnia 7 września 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(28),

6) Pismo MPO z dnia 25 września 2015 r., znak: ZDS-081-009/15(33).

W przekazanych dokumentach wyłączono z udostępnienia informacje stanowiące tajemnicę Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. Zakres informacji wyłączonych z udostępnienia został określony w w/w postanowieniu Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 22 października 2015 r.

Jednocześnie, ze względu na konieczność zapewnienia Stowarzyszeniu „Czyste Radiowo”, działającemu na prawach strony w prowadzonych postępowaniach, możliwości zapoznania się z udostępnionym materiałem zgromadzonym w aktach sprawy, przesunięto termin rozstrzygnięcia w/w postępowania na dzień 29 stycznia 2016 r.

Zgodnie ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, pismo MWIOŚ z dnia 13 stycznia 2016 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES, przy którym zostały przekazane Stowarzyszeniu „Czyste Radiowo” w/w dokumenty zostało doręczone Stowarzyszeniu w dniu 18 stycznia 2016 r.

Niezależnie od powyższego, w toku prowadzonego postępowania upoważnieni pracownicy WIOŚ w Warszawie przeprowadzili w MPO - na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska OUZ 1” przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie dwie kontrole:

1. W okresie od 28 stycznia do 20 lutego 2015 r.
2. W okresie od 16 czerwca do 16 lipca 2015 r.

W trakcie kontroli przeprowadzonej w okresie od 28 stycznia do 20 lutego 2015 r. stwierdzono m.in. uszkodzenia (pęknięcia i nieszczelności) płyt betonowych na terenie kompostowni odpadów zielonych i instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, natomiast w czasie przeprowadzonych oględzin instalacji MBP stwierdzono, że trwał wywóz przymy kompostowej na składowisko odpadów (bez przesiewania) oraz odbywało się formowanie nowej przymy.

W czasie kontroli przeprowadzonej w okresie od 16 czerwca do 16 lipca 2015 r. na terenie instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, zostały przeprowadzone oględziny, w trakcie których Spółka nie prowadziła żadnych prac związanych z formowaniem przym, przerzucaniem i przesiewaniem odpadów. Trwały prace remontowe związane z uszczelnianiem płyt betonowych. Na placu znajdowało się 27 przym tlenowej stabilizacji. Nie wszystkie przymy były przykryte w sposób szczelny, co powodowało nieszczelności. Przy części przym znajdowały się zastoiska odcieków, widoczne były wycieki spod membran.

W ramach przeprowadzonego postępowania dowodowego zgromadzono wówczas dokumentację zawierającą m.in. stanowiska innych organów administracji co do prawidłowości funkcjonowania przedmiotowego Zakładu, stanowiska i interwencje dotyczące uciążliwości zapachowych osób zamieszkujących nieruchomości sąsiadujące z Zakładem oraz przedstawicieli Stowarzyszenia „Czyste Radiowo”, będącego Stroną przedmiotowego postępowania, dowody przedłożone przez prowadzącą instalację Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie Spółka z o.o., w tym:

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo”,

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo – ZAŁĄCZNIKI”,

- „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo” – streszczenie w języku niespecjalistycznym,

- „Analizę uciążliwości odorowej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Radiowo” SGS EKO-PROJEKT Sp. z o.o., 30 lipca 2014 r.,

opinię biegłego - Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny oraz stanowiące szczególny walor dowodowy protokoły z czynności kontrolnych Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska OUZ1” przeprowadzonych przez upoważnionych pracowników WIOŚ w Warszawie.

Do nieprawidłowości w ochronie środowiska, stwierdzonych na podstawie analizy zgromadzonych dowodów zaliczono wówczas:

- prowadzenie gospodarki odpadami w sposób powodujący uciążliwości przez zapach,
- uszkodzenia (pęknięcia i nieszczelności) płyt betonowych na terenie kompostowni odpadów zielonych i instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- prowadzenie przetwarzania odpadów niezgodnie z warunkami decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne, poprzez nierozdzielanie odpadów po wyjściu z biostabilizatora na dwie frakcje: > 65 mm i < 65 mm,
- nieuzyskanie z dniem 1 lipca 2015 r. pozwolenia zintegrowanego, o którym mowa w art. 201 p.o.ś.

Na podstawie tak zgromadzonych wówczas materiałów stwierdzono, że brak jest podstaw do wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, w związku z tym decyzją z dnia 29 stycznia 2016 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES MWIOŚ umorzył w całości postępowanie administracyjne w tej sprawie jako bezprzedmiotowe. Odwołanie od przedmiotowej decyzji wniósł Prokurator Prokuratury Rejonowej delegowany do Prokuratury Okręgowej w Warszawie w piśmie z dnia 5 lutego 2016 r., znak: PO II Pa 2.2016 oraz Stowarzyszenie „Czyste Radiowo” w piśmie z dnia 15 lutego 2016 r.

Następnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: GIOŚ) decyzją z dnia 23 czerwca 2016 r., znak: DIiO-420/140/2016/jg utrzymał w mocy w/w decyzję MWIOŚ.

W piśmie z dnia 26 lipca 2016 r. skargę na w/w decyzję GIOŚ do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wniósł Stowarzyszenie „Czyste Radiowo”.

W piśmie z 23 grudnia 2016 r. Rzecznik Praw Obywatelskich działając na podstawie art. 14 pkt 6 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958, z późn. zm.) oraz art. 8 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1369, z późn. zm.), zgłosił udział w postępowaniu ze skargi Stowarzyszenia „Czyste Radiowo” na decyzję GIOŚ z 23 czerwca 2016 r. znak DIiO-420/140/2016/jg utrzymującą w mocy decyzję MWIOŚ z 29 stycznia 2016 r. zn. IN.7023.1.136.2014.ES umarżającą w całości postępowanie w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych prowadzonej przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. na terenie zakładu przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie.

Rzecznik wnosząc o uchylenie w całości zarówno zaskarżonej decyzji GIOŚ z 23 czerwca 2016 r., jak i poprzedzającej ją decyzji MWIOŚ z 29 stycznia 2016 r. akcentował konieczność ustalenia wpływu ocenianej instalacji na zdrowie psychiczne osób narażonych na uciążliwości. W ocenie Rzecznika organy inspekcji w sposób wadliwy przyjęły, że stwierdzenie zagrożenia dla

zdrowia dopuszczalne jest wyłącznie w sytuacji potwierdzenia występowania chorób i dolegliwości czysto fizycznych. Ponadto Rzecznik wskazał, że pojęcia „zdrowia” nie należy utożsamiać ze stanem „braku choroby”, co potwierdza stosowna definicja zawarta w preambule Konstytucji Światowej Organizacji Zdrowia. W konsekwencji więc Rzecznik uznał, że decyzje organów Inspekcji Ochrony Środowiska były przedwczesne.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 24 stycznia 2017 r., sygn. akt IV SA/Wa 2181/16 uchylił decyzję GIOŚ z dnia 23 czerwca 2016 r., znak: DIiO-420/140/2016/jg oraz poprzedzającą ją decyzję MWIOŚ z dnia 29 stycznia 2016 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w przedmiotowym wyroku wskazał, że MWIOŚ powinien w toku ponownego rozpatrywania sprawy:

1. Ocenic parametry eksploatacji instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych prowadzonej przez MPO zgodnie z art. 141 p.o.ś.;
2. Ocenic czy w czasie eksploatacji ww. instalacji dotrzymywane są standardy emisyjne i czy nie są naruszane standardy jakości (imisyjne);
3. Ustalic czy emisja pochodząca z przedmiotowej instalacji nie przekształciła się w zanieczyszczenie;
4. Wyjasnic za pomocą jakich działań i metod oraz przy wykorzystaniu jakich rozwiązań technologicznych MPO realizuje obowiązek przeciwdziałania zanieczyszczeniom;
5. Ustalic jakie działania są podejmowane przez MPO w celu niedopuszczenia do powstania skutków określonych w art. 364 p.o.ś. (pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi);
6. Wyjasnic czy oddziaływanie instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych eksploatowanej przez MPO nie powoduje oraz czy nie może powodować pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub czy nie zagraża życiu lub zdrowiu ludzi zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 p.o.ś. z uwzględnieniem definicji ustawowej pojęcia "oddziaływanie na środowisko" (art. 3 pkt 11 p.o.ś.);
7. Ustalic czy występują podczas eksploatacji przedmiotowej instalacji oddziaływania mogące spowodować pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi z uwzględnieniem zasady wyrażonej w art. 5 p.o.ś.;
8. Ustalic czy eksploatacja przedmiotowej instalacji nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem do którego MPO ma tytuł prawny (art. 144 ust. 1 p.o.ś.);
9. Ustalic czy prowadzący przedmiotową instalację wykonuje obowiązki określone w art. 145 p.o.ś.;
10. Ustalic czy prowadzący eksploatację przedmiotowej instalacji wykonuje obowiązek okresowych pomiarów wielkości emisji i jakie są wyniki tych pomiarów (art. 147, 147a, 150 p.o.ś.);
11. Wyjasnic dlaczego stwierdzony przez Mazowieckiego WIOŚ w trakcie kontroli brak pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz prowadzenie odzysku odpadów niezgodnie z warunkami decyzji Prezydenta m.st. Warszawy Nr 624/OŚ/2004 z 29 lipca 2004 r., ze zm., w tym zmieniającą decyzją Nr 1198/OŚ/2012 z 27 listopada 2012 r. zezwalającą na wprowadzanie

działalności w zakresie odzysku odpadów innych niż niebezpieczne nie ma wpływu na wystąpienie przesłanek, o których mowa w art. 364 p.o.ś.

Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wniosło MPO. Po przeprowadzeniu w dniu 6 lutego 2018 r. rozprawy, Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 12 lutego 2018 r., sygn. akt: II OSK 1157/17 oddalił skargę kasacyjną MPO.

W wyroku NSA argumentacja Sądu I instancji w większości została powtórzona.

W konsekwencji sprawa wróciła do ponownego rozpoznania do MWIOŚ.

W toku ponownego rozpatrywania sprawy wstrzymania działalności Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. w zakresie użytkowania instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, pismem z dnia 26 marca 2018 r. MWIOŚ zwrócił się do Dyrektora Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie o wystąpienie do właściwych konsultantów wojewódzkich w ochronie zdrowia o wydanie opinii w przedmiocie występujących lub możliwych do wystąpienia zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności psychicznego, w związku z funkcjonowaniem emitującego uciążliwości odorowe Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej na warszawskim Radiowie.

Przy piśmie Zastępcy Dyrektora Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2018 r., znak WZ-I.962.108.2018 zostały przekazane:

- opinia w sprawie wstrzymania działalności Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej w Warszawie z dnia 5 kwietnia 2018 r. sporządzona przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży,
- opinia z dnia 13 kwietnia 2018 r. sporządzona przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychologii klinicznej,
- opinia z dnia 15 kwietnia 2018 r. sporządzona przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii.

Ponadto w okresie od 6 marca do 18 maja 2018 r. WIOŚ w Warszawie przeprowadził kontrolę w MPO, na terenie instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie. Kontrola została rozpoczęta bez zawiadomienia przedsiębiorcy o zamiarze jej wszczęcia i była w szczególności ukierunkowana na zagadnienia związane z przetwarzaniem odpadów w instalacji MBP oraz powstające w wyniku jej eksploatacji uciążliwości zapachowe.

W toku kontroli w dniu 6 marca 2018 r. na podstawie art. 9 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 1688, z późn. zm.) wystawiono żądanie do udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką prowadzonej kontroli, tj.:

- 1) wskazanie działań, metod i rozwiązań technologicznych zapewniających zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do środowiska substancji zapachowych (poprzez wskazanie wszystkich urządzeń służących ograniczeniu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń);
- 2) wskazanie działań mających na celu realizację obowiązku zapewnienia przestrzegania wymagań ochrony środowiska, o których mowa w art. 140 ust. 1 pkt 1-4 ustawy – Prawo ochrony środowiska (Poś);

- 3) wskazanie działań czy procedur, zapewniających postępowanie przez pracowników w sposób zapewniający ochronę środowiska – art. 140 ust. 2 Poś;
- 4) wskazanie działań podejmowanych w celu niedopuszczenia do powstawania skutków określonych w art. 364 Poś (pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi);
- 5) wskazanie czy eksploatacja instalacji nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego Spółka ma tytuł prawny (art. 144 Poś);
- 6) sposób zapewnienia realizacji obowiązków określonych w art. 145 Poś;
- 7) przedłożenie okresowych pomiarów wielkości emisji (art. 147, 147a, 150 Poś);
- 8) wskazanie działań podejmowanych w celu zmniejszenia uciążliwości zapachowych u źródła tj. na etapie ich powstawania;
- 9) czy nastąpiły w prowadzonych procesach przetwarzania zmiany technologiczne po dacie wykonania przez Politechnikę Warszawską nt.: „Oceny oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie” z lipca 2015 r.;
- 10) kopie badań uciążliwości zapachowych wykonane po lipcu 2015 r.

Realizując żądanie, Spółka udzieliła pisemnych wyjaśnień w następującym zakresie:

1. Działania, metody i rozwiązania technologiczne zapewniające zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do środowiska substancji zapachowych (poprzez wskazanie wszystkich urządzeń służących ograniczeniu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń)

Spółka wskazuje, że zrealizowała i nadal podejmuje działania (zarówno w obszarze modernizacji technologii jak i współpracy z ekspertami) zmierzające do ograniczenia uciążliwości zapachowej związanej z funkcjonowaniem instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (dalej: MBP) eksploatowanej na terenie Zakładu przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie (dalej OUZ-1).

Do najważniejszych z nich należą:

- Wprowadzenie z końcem grudnia 2013 r. tzw. EkoPatrolu, który przez całą dobę, co 3 godziny wyjeżdża do siedmiu punktów zlokalizowanych dookoła Zakładu i monitoruje uciążliwość zapachową. Począwszy od 1 czerwca 2016 r. częstotliwość wyjazdu patrolu została zwiększona. Przejazdy odbywają się co 1,5 godziny.

W tabeli poniżej Spółka wskazała średnie procentowe wskazania oceny zapachowej wg 7 punktów monitoringowych w okolicy OUZ1 oraz poddała analizie wskazania patroli za okres styczeń – maj dla lat 2015-2017.

Rok (styczeń – maj)	Ilość patroli	Eko-brak zapachu %	zapach wyczuwalny %	zapach silny %
2015	311	88,1	8,9	2,4
2016	2 016	93,2,	7,8	0,2
2017	2 299	92,5	7,4 %	0,0

Zdaniem Spółki, analizując ww. dane można stwierdzić, iż w wyniku działań zrealizowanych przez MPO zarówno technologicznych jak i reżimowych nastąpiła:

- redukcja silnego zapachu do 0% odczuwalności w okresie 2 lat
- redukcja w ciągu 2 lat całkowitego zapachu o ok. 5 %
- zmniejszenie wyczuwalności zapachów w ciągu 2 lat o ok. 1,5 %.

Zdaniem Spółki wynik ten, wskazuje na słuszny kierunek zmian zastosowanych przez MPO w technologii przetwarzania odpadów w celu zmniejszenia uciążliwości działalności instalacji a przedstawione dane pokazują wyraźną redukcję zapachu pochodzącego z instalacji MBP.

- Zamontowano wiatromierz, zapisujący na elektronicznym nośniku danych (w interwałach 10-cio minutowych) prędkość i kierunek wiatru. Na bieżąco prowadzona jest analiza zgłoszeń od mieszkańców okolicznych osiedli. Celem wspomnianych działań jest z jednej strony ocena skali zjawiska uciążliwości zapachowej pochodzącej z instalacji MBP, z drugiej zaś dostosowanie czynności cyklu pracy OUZ-1, w szczególności takich jak usypywanie nowych przyzm i przerzucanie przyzm „pracujących” jako najbardziej uciążliwych zapachowo, do panujących warunków atmosferycznych.
- W czerwcu 2014 r. na zlecenie Spółki, akredytowane laboratorium SGS Eko-Projekt Sp. z o.o. wykonało badania środowiskowe obejmujące:
 - określenie intensywności oraz zasięgu uciążliwości zapachowej dla Zakładu,
 - pomiar emisji siarkowodoru i amoniaku w dziewięciu punktach pomiarowych na terenie Zakładu i wokół niego,
 - analizę ilościową i jakościową aerozolu bakteryjnego i grzybowego.

W celu określenia intensywności i zasięgu uciążliwości zapachowej zbadano zapach w siedmiu punktach na terenie Zakładu (źródłach emisji odoru) metodą olfaktometrii dynamicznej, a otrzymane wyniki wykorzystano, obok danych meteorologicznych i numerycznego modelu terenu, do stworzenia mapy dyspersji odorantów. Z przedłożonego raportu z tych badań wynika, że „...stężenia aerozolu bakteryjnego i grzybowego po stronie nawietrznej i zawietrznej są porównywalne, a powietrze na linii zabudowań jest czyste pod względem mikrobiologicznym...”. Spełnia ono surowe wymagania proponowanych kryteriów dla pomieszczeń mieszkalnych i użyteczności publicznej przedstawionych przez Zespół Ekspertów ds. Czynników Biologicznych Międzyresortowej Komisji Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń (NDS) i Natężeń (NDN) Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy.

- W lipcu 2015 r. zakończono roczne badania prowadzone przez pracowników Katedry Ochrony i Kształtowania Środowiska Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej i opracowany został raport pt. „Ocena oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów Radiowo”. Z przeprowadzonych badań wynika, że źródłem odorantów o zasięgu oddziaływania dochodzącym do linii zabudowy jest część biologiczna instalacji MBP. Zakres wartości stężenia zapachu na terenie instalacji wynosił od 0 do 50 jednostek zapachowych/m³, średnio 4 jednostki zapachowe/m³. Poza terenem instalacji stężenie zapachu zmniejsza się wraz z odległością. Zdaniem Spółki, biorąc pod uwagę wyniki badań mikrobiologicznej jakości powietrza poza terenem Zakładu, należy wyraźnie podkreślić, że „...nie stanowią one bezpośredniego zagrożenia zdrowia osób przebywających w jego otoczeniu...”. Poziom zanieczyszczenia mikrobiologicznego poza terenem MBP nie uzasadnia konieczności rozszerzenia badań, np. o analizy jakościowe. W raporcie wskazano szereg konkretnych rozwiązań (zarówno technicznych jak i organizacyjnych), których realizacja znacząco

ogranicza występowanie uciążliwości instalacji MBP. W ramach modernizacji części biologicznej instalacji, obejmującej zarówno rozwiązania wynikające z raportu jaki działania autorskie Spółki wykonano następujące prace:

- W celu poprawy odprowadzenia odcieków do studzienek, w kwietniu 2015 r. zmodernizowano place do stabilizacji odpadów, postawiono bariery na placu (podwyższenia miejsc, na których usytuowane są wentylatory podające powietrze do procesu stabilizacji) i wybudowano dodatkowe studzienki spławne.
 - Do 30 września 2015 r. doszczelniono bioreaktory pryzmowe poprzez wybudowanie pionowych betonowych murków o wysokości 1,20 m. Tym sposobem każdy z dotychczas funkcjonujących bioreaktorów (szt. 36) został wygrodzony poprzez ułożenie na istniejącym podłożu betonowym, dwóch warstw prefabrykowanych bloków betonowych. Uszczelnienie między blokami a podłożem oraz spoiny poziome i pionowe połączeń poszczególnych bloków wykonano z plastycznych mas uszczelniających, które są stosowane do uszczelnień dylatacji.
 - Usunięte zostały pęknięcia i nieszczelności płyty betonowej, na której usytuowana jest część biologiczna instalacji (place do stabilizacji).
- W okresie lipiec - wrzesień 2014 r. na terenie instalacji przeprowadzono testy preparatów mających zmniejszyć bądź, zniwelować uciążliwości zapachowe. Testowano preparaty chemiczne dwóch firm. Zdaniem Spółki, zastosowanie ww. preparatów nie dało oczekiwanych efektów. Spółka poinformowała, że testy nowych preparatów w instalacji prowadzone są na bieżąco.
 - Od grudnia 2014 r. do chwili obecnej do biologicznego procesu, tj. stabilizacji tlenowej pod membranami, dodawany jest preparat biologiczny, który uzyskał pozytywną ocenę Zakładu Toksykologii Środowiskowej Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny w zakresie bezpieczeństwa dla ludzi i środowiska. Zastosowanie ww. środka powoduje powstawanie filtra blokującego wydobywanie substancji złoonych. Preparat dozowany jest do frakcji podsitowej odpadów przed usypaniem ich w pryzmy kompostowe i przykryciem geomembraną. Z obserwacji wynika, że wpływa on korzystnie na przebieg procesu, a tym samym ma znaczenie dla zmniejszenia powstawania uciążliwości zapachowej.
 - W styczniu 2015 r. w hali rozładunku odpadów prowadzone były testy systemu do oczyszczania powietrza przez neutralizację chemiczną (dezodoryzacja chemiczna powietrza), a z końcem września 2015 r. system został docelowy uruchomiony. Metoda polega na dozowaniu preparatu neutralizującego przy pomocy dysz rozpylających i wentylatora, powodującego mieszanie neutralizatora ze złoonymi gazami.
 - W okresie od kwietnia do września 2015 r., realizując obietnice składane mieszkańcom i w związku z istniejącymi wówczas możliwościami prawnymi, przekierowano część tzw. „frakcji podsitowej” (poddawanej procesom biologicznym) do instalacji zlokalizowanych poza terenem m.st. Warszawy, celem ograniczenia wolumenu przetwarzanego na instalacji. Przeprowadzono postępowanie przetargowe, w wyniku którego wyłoniono odbiorcę ww. frakcji. Ilość odpadów przetwarzanych biologicznie (pod geomembranami) w Zakładzie zmniejszyła się istotnie. Tzw. „frakcja nadsitowa” powstająca w instalacji MBP jest w całości wywożona poza teren m.st. Warszawa jako materiał do produkcji paliwa alternatywnego.

- W celu optymalizacji procesów zachodzących w części biologicznej instalacji, podjęto współpracę z kolejnym podmiotem, a jej przedmiotem było wykonanie pracy badawczej pt. „Badania intensywności zachodzących tlenowych przemian biologicznych w przyzmacach do biostabilizacji frakcji podsitowej”. Praca została przedstawiona Spółce we wrześniu 2015 r., a zalecenia w niej zawarte są realizowane.
- W ramach otwartej polityki komunikacyjnej kierując się otwartością i chęcią prowadzenia dialogu z mieszkańcami okolic Zakładu Spółka wielokrotnie, począwszy od końca 2013 r. spotykała się z mieszkańcami okolicznych osiedli. Spotkania te były także organizowane przez władze m.st. Warszawy.
- Spółka podjęła współpracę z kolejnym podmiotem. Zakres współpracy objął także:
 - szczegółowy przegląd aktualnego stanu prowadzonego procesu wraz z określeniem jego parametrów oraz realizację badań chromatograficznych (pomiar wybranych odorantów) i mikrobiologicznych na 5 wybranych bioreaktorach,
 - aplikację wybranych preparatów antyodorowych w różnych, sprawdzalnych dawkach w wytypowanych bioreaktorach oraz wykonanie badań kontrolnych w trakcie przebiegu procesu,
 - szczegółową interpretację uzyskanych wyników oraz sporządzenie instrukcji wewnętrznej kontroli procesów na podstawie przeprowadzonych analiz laboratoryjnych i wiedzy eksperckiej.

Grupa ekspertów dokonała analizy wyników badań odorymetrycznych i mikrobiologicznych przedstawionych w raporcie naukowców z Politechniki Warszawskiej. Ocena była pozytywna, wskazano, że „... wyniki badań wskazują, że instalacja w minimalnym stopniu oddziałuje na stan sanitarny powietrza ... a badania zostały wykonane bez uchybień, zgodnie z przyjętymi praktykami”.

Ponadto Spółka wskazała, że ostateczną decyzją Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy nr 670/OŚ/2017 umorzono wszczęte z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie zobowiązania Spółki do sporządzenia przeglądu ekologicznego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP) w Warszawie przy ulicy Kampinoskiej. W uzasadnieniu decyzji, Prezydent m.st. Warszawy jednoznacznie wskazał, iż Spółka wykazała, że zastosowała szereg działań prowadzących do zbadania i dostosowania instalacji, aby ograniczyć uciążliwość odorową oraz nastąpiła redukcja uciążliwego zapachu (także liczba zgłoszeń interwencyjnych uległa znacząco zmniejszeniu). W związku z powyższym organ uznał, iż powyższe działania prowadzą do wyeliminowania uciążliwego oddziaływania na środowisko (uciążliwość odorowa) instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowanej w Warszawie.

2. Działania mające na celu realizację obowiązku zapewnienia przestrzegania wymagań ochrony środowiska, o których mowa w art. 140 ust. 1 pkt 1-4 ustawy – Prawo ochrony środowiska (Poś)

W piśmie z dnia 16 marca 2018 r., znak: ZDS.0910.1.2018.MM2.3 Spółka wskazała, że zapewnia przestrzeganie wymagań ochrony środowiska, między innymi, poprzez odpowiednią organizację pracy, powierzanie funkcji związanych z zapewnieniem ochrony środowiska osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz poprzez wdrożenie stosownych procedur mających na celu ochronę środowiska. Wymieniono jednocześnie w formie wyliczenia funkcjonujące w Zakładzie instrukcje i zarządzenia.

3. Działania i procedury zapewniające postępowanie przez pracowników w sposób zapewniający ochronę środowiska – art. 140 ust. 2 Poś

Spółka w piśmie z dnia 16 marca 2018 r., znak: ZDS.0910.1.2018.MM2.3 wskazała, że posiada Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością wg normy ISO 9001:2008 oraz Zintegrowany System Zarządzania Jakością i Środowiskiem zgodny z normami PN-EN ISO 9001 i PN-EN ISO 14001:2004. Jedną z części ww. systemu jest Procedura: „*Planu monitorowania i pomiarów parametrów środowiskowych*”, która m.in. określa parametry (wskaźniki) środowiskowe, które muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami, obiektywne, możliwe do sprawdzenia i zastosowania, efektywne pod względem kosztów oraz możliwe do osiągnięcia z technicznego punktu widzenia. Pracownicy OUZ-1 są regularnie szkoleni odnośnie Polityki Jakości i Ochrony Środowiska, reagowania w sytuacjach awaryjnych oraz postępowania zgodnie z wymogami systemów zapewnienia jakości oraz zarządzania środowiskiem. Dodatkowo pracownicy są zapoznani z instrukcjami i zarządzeniami wymienionymi w punkcie 2.

4. Działania podejmowane w celu niedopuszczenia do powstawania skutków określonych w art. 364 Poś (pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi)

Zdaniem Spółki do chwili obecnej żaden organ (w tym MWIOŚ), mimo wielu przeprowadzonych kontroli nie wykazał wpływu działalności Spółki na pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. Pomimo wskazanego faktu, Spółka jako podmiot korzystający ze środowiska dokłada wszelkich starań, które zostały szczegółowo opisane powyżej w punkcie 1, aby jej działalność nie powodowała negatywnego wpływu na środowisko.

W ocenie Spółki brak jest podstaw do twierdzenia, że istnieje zagrożenie dla środowiska, zdrowia i życia ludzi w związku z funkcjonowaniem instalacji MBP przy ul. Kampinoskiej, o czym świadczą pisma i dokumenty, pozyskane w ramach postępowania w sprawie wstrzymania działalności instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, prowadzonego w trybie art. 364 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.).

5. Czy eksploatacja instalacji nie powoduje przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego Spółka ma tytuł prawny (art. 144 Poś) oraz przedłożenie okresowych pomiarów wielkości emisji (art. 147, 147a, 150 Poś).

Spółka nie wykonuje okresowych pomiarów wielkości emisji, obowiązek wykonywania tych pomiarów nie został nałożony decyzją administracyjną. Zdaniem Spółki instalacja eksploatowana jest prawidłowo, co potwierdzały kontrole MWIOŚ. Wskazywaną nieprawidłowością był brak pozwolenia zintegrowanego oraz uciążliwość odorowa. Na dzień dzisiejszy brak jest przepisów dotyczących wartości odniesienia substancji zapachowych w powietrzu oraz metody oceny zapachowej powietrza.

6. Sposób zapewnienia realizacji obowiązków określonych w art. 145 Poś

MPO wskazało, że wymagania dotyczące prowadzącego instalację wskazane w art. 145 ust. 1, 2, 3 lit. c, 4, 5, 6, 7 oraz 8 Poś nie dotyczą eksploatowanej przez Spółkę instalacji.

W odniesieniu do art. 145 ust. 3 lit. a, Spółka realizuje wymóg poprzez działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości zapachowych oraz poprzez stosowanie lekkiego oleju opałowego w kotłowniach.

Wymagania wskazane w art. 145 ust. 3 lit. b realizowane są poprzez utrzymywanie urządzeń ochronnych ograniczających emisję w dobrym stanie technicznym przez Wydział Utrzymania Ruchu oraz poprzez okresowe przeglądy i konserwacje urządzeń. W przypadku awarii jednego z urządzeń, istnieje możliwość zastąpienia ich pracy poprzez pozostałe urządzenia funkcjonujące na terenie Zakładu.

7. Przedłożenie okresowych pomiarów wielkości emisji (art. 147, 147a, 150 Poś)

Spółka jako prowadzący instalację nie podlega obowiązkowi wykonywania okresowych pomiarów emisji. Również na Spółkę nie został nałożony w drodze decyzji przez organ ochrony środowiska obowiązek prowadzenia w określonym czasie pomiarów wielkości emisji wynikający z art. 150 Poś.

8. Działania podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości zapachowych u źródła tj. na etapie ich powstawania

W ocenie MPO informacje o wszelkich działaniach podejmowanych w celu zmniejszenia uciążliwości zapachowych u źródła tj. na etapie ich powstawania zostały przedstawione w punkcie 1.

9. Czy nastąpiły w prowadzonych procesach przetwarzania zmiany technologiczne po dacie wykonania przez Politechnikę Warszawską nt. „Oceny oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie” z lipca 2015r.

Spółka przedstawiła informacje, że w prowadzonych procesach przetwarzania odpadów po 1 lipca 2015 r. nastąpiły zmiany technologiczne i stanowiły one realizację zaleceń wynikających z:

- „Oceny oddziaływania zapachowego instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów i składowiska odpadów w Radiowie”, Politechnika Warszawska, lipiec 2015 r.,
- Określenie potencjalnego oddziaływania zapachowego oraz mikrobiologicznego instalacji przetwarzania odpadów - Radiowo, kwiecień 2016.

Niezależnie od powyższego, w toku czynności kontrolnych inspektorzy WIOŚ w Warszawie bez udziału i informowania przedstawicieli Zakładu dokonywali wizji w terenie uwzględniając miejsca wskazywane we wnoszonych interwencjach. Działania te wykonywane były także po godzinach pracy Inspektoratu.

Uciążliwość zapachową poza terenem Zakładu stwierdzono dwukrotnie – w dniach 3 i 11 kwietnia 2018 r. Stwierdzona każdorazowo uciążliwość zapachowa poza terenem zakładu, w ocenie inspektorów prowadzących czynności kontrolne, pochodziła w szczególności z przyzmu procesu stabilizacji odpadów (części biologicznej mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów), a także była powodowana wywozem odpadów. Ponadto stwierdzona uciążliwość poza terenem Zakładu pochodziła także z części mechanicznej instalacji MBP, co zostało odzwierciedlone w protokołach z wizji terenowych przeprowadzonych w dniach 3 i 11 kwietnia 2018 r. Potwierdzenie występowania uciążliwości zapachowej poza terenem Zakładu odnotowano w protokole kontroli jako nieprawidłowość i naruszenie art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 992).

Inne ustalenia kontroli dotyczyły m.in. sposobu mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i kompostowania odpadów zielonych, rodzaju i ilości wytwarzanych i przetwarzanych odpadów, sprawozdawczości w tym zakresie, sposobu

postępowania z wytworzonymi odpadami, jakości ścieków przemysłowych oraz ścieków deszczowych wprowadzanych do urządzeń kanalizacyjnych, ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. Ponadto w trakcie kontroli zostały przeprowadzone badania odpadów o kodzie 19 05 99 (po zakończonym procesie przetwarzania w części biologicznej), przekazywanych zewnętrznym odbiorcom do unieszkodliwiania przez składowanie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Oprócz nieprawidłowości związanej z występowaniem uciążliwości zapachowej poza terenem zakładu, stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- przetwarzania odpadów bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego,
- braku pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- braku zezwolenia na przetwarzanie odpadów zielonych w części biologicznej instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów,
- niesporządzenia nowej podstawowej charakterystyki odpadów o kodzie 19 05 99 po wprowadzeniu od września 2017 r. zmiany polegającej na zaprzestaniu przerzucania odpadów poddawanych procesowi przetwarzania w bioreaktorach na placu biostabilizacji odpadów,
- kierowania do składowania na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne odpadów niespełniających kryteriów dopuszczenia odpadów do składowania na składowisku odpadów tego typu w zakresie dopuszczalnych granicznych wartości wymywania,
- nieponoszenia opłat podwyższonych za emisję zanieczyszczeń do powietrza w związku z brakiem pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, z części przetwarzania mechanicznego (hala rozładunku odpadów).

Protokół kontroli nr WA 40/2018 nie został podpisany przez MPO.

Zawiadomieniem z dnia 24 maja 2018 r., znak: IN.7023.1.136.2014.ES zostało zakończone postępowanie dowodowe w sprawie. W zawiadomieniu strony postępowania zostały poinformowane, że po rozstrzygnięciu postępowania sądownoadministracyjnego, akta postępowania uzupełnione zostały o następujące materiały:

1. pismo Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 26 marca 2018 r., znak IN.7024.10.2018.ES do Dyrektora Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie zawierające wniosek o wystąpienie do właściwych konsultantów wojewódzkich w ochronie zdrowia o wydanie opinii w przedmiocie występujących lub możliwych do wystąpienia zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności psychicznego, w związku z funkcjonowaniem Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej w Warszawie,
2. pismo Zastępcy Dyrektora Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2018 r., znak WZ-I.962.108.2018 wraz z załącznikami do Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, przy którym zostały przekazane:
 - opinia w sprawie wstrzymania działalności Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej w Warszawie z dnia 5 kwietnia 2018 r. sporządzona przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży,

- opinia z dnia 13 kwietnia 2018 r. sporządzona przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychologii klinicznej,
 - opinia z dnia 15 kwietnia 2018 r. sporządzona przez Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii,
3. protokół kontroli nr WA 40/2018, przeprowadzonej przez WIOŚ w Warszawie w Miejskim Przedsiębiorstwie Oczyszczania w m.st. Warszawie Sp. z o.o. w okresie od 6 marca do 18 maja 2018 r.,
 4. plan sytuacyjny zakładu,
 5. interwencje mieszkańców z 2014 r.,
 6. interwencje mieszkańców z 2015 r. – część 1,
 7. interwencje mieszkańców z 2015 r. – część 2,
 8. interwencje mieszkańców z 2016 r.,
 9. interwencje mieszkańców z 2017 r.,
 10. interwencje mieszkańców z 2018 r.

Strony postępowania zostały również poinformowane o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz o prawie wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Zawiadomienia zostały odebrane przez Strony w dniu 28 maja 2018 r. (daty z potwierdzeń odbioru).

Zawiadomienie o zakończeniu postępowania zostało także skierowane do wiadomości Rzecznika Praw Obywatelskich, mając na uwadze udział Rzecznika na etapie postępowania sądowoadministracyjnego.

W dniu 25 maja 2018 r. wpłynęło do WIOŚ w Warszawie pisemne stanowisko MPO, przedłożone w trybie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. W w/w piśmie zostały sformułowane zastrzeżenia zawarte w punktach, z których jedno zastrzeżenie nie dotyczy bezpośrednio sposobu prowadzenia procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. MPO kwestionuje ustalenia dotyczące sposobu prowadzenia procesu przetwarzania biologicznego.

W dniu 28 maja 2018 r. z aktami sprawy zapoznali się aplikant radcowski Zofia Kozłowska oraz radca prawny Daniel Plichta, działający odpowiednio na podstawie upoważnienia i pełnomocnictwa substytucyjnego udzielonego przez ustanowionego przez MPO pełnomocnika, tj. radcę prawnego Michała Stolarka.

W dniu 30 maja 2018 r., na podstawie przedłożonego pełnomocnictwa z dnia 29 maja 2018 r., znak: V.7200.49.2014.ŁK, z aktami sprawy zapoznał się przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich. Pełnomocnictwo z 29 maja 2018 r. obejmowało upoważnienie Rzecznika wynikające z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 o Rzeczniku Praw Obywatelskich do zapoznania się z aktami administracyjnymi prowadzonego postępowania, a także prawo do dokonywania odpisów i kopii. Rzecznik Praw Obywatelskich nie złożył odrębnego wniosku o dopuszczenie do udziału na prawach strony w postępowaniu administracyjnym.

W dniu 4 czerwca 2018 r. pełnomocnik MPO radca prawny Michał Stolarek złożył do akt sprawy pisemne stanowisko MPO w przedmiocie zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, zawierając m. in. wniosek o:

a) przeprowadzenie dowodu z:

- uzupełniającej opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży do opinii z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie wstrzymania działalności Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej w Warszawie,
- uzupełniającej opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychologii klinicznej do opinii z dnia 13 kwietnia 2018 r.,
- uzupełniającej opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii do opinii z dnia 15 kwietnia 2018 r.,

wszystkie na okoliczność bezpośredniego wpływu (lub braku wpływu) Instalacji należącej do ww. MPO na zdrowie psychiczne mieszkańców terenów zlokalizowanych w pobliżu tej Instalacji, w tym w szczególności na występujące lub możliwe do wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

Pełnomocnik MPO, zarzucając organowi, iż zwracając się do Dyrektora Wydziału Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o wystąpienie do właściwych konsultantów wojewódzkich o wydanie opinii w przedmiocie występujących lub możliwych do wystąpienia zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi (w tym w szczególności psychicznego), przekazał niepełny, niekompletny, bazujący na nieaktualnym stanie faktycznym i niewystarczający materiał mający stanowić podstawę wydania opinii, wskazał, że opinie uzupełniające winny zostać sporządzone w oparciu o uzupełnione i przesłane konsultantom materiały zgromadzone w aktach postępowania, które nie zostały przez organ załączone na etapie wnioskowania o opinie. Dodatkowo wskazał, że organ winien zobowiązać konsultantów do konkretnego odniesienia się dotyczącego wpływu Instalacji i działalności MPO na zdrowie psychiczne mieszkańców.

b) zwrócenie się do Zastępcy Burmistrza Dzielnicy Bielany Miasta Stołecznego Warszawy o przekazanie sprawozdania z badań terenowych polegających na ocenie jakości zapachowej powietrza na terenie zakładów MPO oraz BYŚ Wojciech Byśkiniewicz oraz na obszarach przyległych do tych zakładów oraz przeprowadzenie z tego dokumentu dowodu na okoliczność bezpośredniego wpływu Instalacji należącej do ww. MPO na zdrowie psychiczne mieszkańców terenów zlokalizowanych w pobliżu tej Instalacji, w tym w szczególności na występujące lub możliwe do wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

Biorąc pod uwagę ustalony w sprawie i opisany powyżej stan faktyczny, Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska stwierdził co następuje.

Przepis art. 364 p.o.ś. znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy działalność prowadzona przez podmiot korzystający ze środowiska albo osobę fizyczną powoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagraża życiu lub zdrowiu ludzi. Przy zaistnieniu takich sytuacji, wojewódzki inspektor ochrony środowiska ma obowiązek wydać decyzję o wstrzymaniu tej działalności w zakresie, w jakim jest to konieczne do zapobieżenia pogorszenia stanu środowiska. Jest to więc instrument prawny z natury „reakcyjny”, mający za zadanie doprowadzenie do zaniechania negatywnego oddziaływania na środowisko przez dany podmiot. W jednym z wyroków sąd administracyjny stwierdził, że przedmiotem postępowania prowadzonego w oparciu o art. 364 p.o.ś. nie jest przesądzenie, czy istnieją określone w nim przesłanki dla wstrzymania działalności, lecz wobec ich ujawnienia - zastosowanie względem sprawcy adekwatnych środków administracyjnych¹.

¹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 3 lutego 2011 r., sygn. IV SA/Wa 2273/10, Legalis nr 360427.

Spśród norm sankcjonowanych, którym moc sprawczą zapewniać ma określona w art. 364 norma sankcjonująca, wskazać należy w szczególności na ustanowiony w art. 141 ust. 2 p.o.ś. zakaz powodowania pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, skierowany do wszystkich podmiotów eksploatujących instalacje lub urządzenia. Mając przy tym na względzie, że zakaz ten ma charakter ogólnej zasady, zawarta w art. 364 p.o.ś. norma sankcjonująca pośrednio zapewnia także realizację innych norm sankcjonowanych mających na celu przeciwdziałanie zanieczyszczeniom. Zastrzec jednak należy, że z przestrzegania określonej w art. 141 ust. 2 p.o.ś. zasady nie zwalnia ani dotrzymywanie standardów emisyjnych, ani dotrzymywanie standardów jakości środowiska, ani nawet nieokreślenie w odniesieniu do danej instalacji czy urządzenia jakichkolwiek standardów².

Wskazać też należy, że przepis art. 364 uzupełnia się wzajemnie z przepisami art. 194 i 196 p.o.ś., dotyczącymi cofnięcia lub ograniczenia przez właściwy organ ochrony środowiska pozwolenia emisyjnego, jako że przepisy te podobnie odwołują się do okoliczności związanych z pogorszeniem stanu środowiska w znacznych rozmiarach oraz z zagrożeniem życia lub zdrowia ludzi³.

Uznać także należy, że przy tak określonych przesłankach zastosowania, zakładane do osiągnięcia przez art. 364 p.o.ś. cele dotyczyć będą zabezpieczenia dwóch dóbr: środowiska (przed znacznymi szkodami) oraz stanu zdrowia i życia ludzi, gwarantując wykonanie określonego w art. 141 ust. 2 p.o.ś. zakazu powodowania pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi.

Celem bezpośrednim art. 364 p.o.ś. jest więc uzyskanie od jego adresata takiego zachowania, w którym zlikwidowane zostaną wszelkie przejawy określonej działalności, powodujące pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach, a także zagrażające życiu lub zdrowiu ludzi. Cele pośrednie są natomiast związane z wytworzeniem takich postaw, że w przypadku ujawnienia określonych niebezpieczeństw, działania podmiotów prowadzących działalność będą ukierunkowane na ich niezwłoczną likwidację.

Z treści art. 364 p.o.ś. wynika jednak, że oba stany niebezpieczeństw mają zróżnicowany charakter. W zakresie przesłanki „środowiskowej” należy przede wszystkim mieć na względzie, że przepis ten odnosi się do stanu, w którym dana działalność powoduje pogorszenie stanu środowiska. Podejmowane w wyniku zastosowania art. 364 p.o.ś. działania mające na celu usunięcie związanych z określoną działalnością gospodarczą przejawów powodujących pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach, wiążą się więc z konserwatorską funkcją prawa w ochronie środowiska, polegającą na zapobieganiu dalszemu pogorszeniu środowiska.

W odniesieniu do przesłanki „zdrowotnej” sytuacja przedstawia się odmiennie, tutaj art. 364 mówi bowiem nie o powodowaniu szkody, lecz o zagrożeniu. W tym więc zakresie przepis ten realizuje funkcję prewencyjną, polegającą na tym, aby eliminować występujące zagrożenia i nie dopuszczać do pogorszenia stanu zdrowia czy wręcz pozbawienia życia ludzi narażonych na negatywne oddziaływanie określonego zakładu.

² Zob. Z. Bukowski, Art. 141 (w:) Z. Bukowski i in., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Serwis Informacji Prawnej LEX, www.lex.pl.

³ Przy czym do obu tych przesłanek odwołuje się art. 194 dotyczący cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia bez odszkodowania, zaś w art. 196 dotyczącym cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia za odszkodowaniem przesłanka „środowiskowa” nie ma charakteru kwalifikowanego – w tym zakresie przepis odwołuje się do klauzuli generalnej, nakazującej kierować się względami ochrony środowiska.

Funkcją poboczną w zakresie obu zawartych w art. 364 przesłanek będzie też restytucja, służąca usunięciu stanu niezgodnego z prawem i zapewnieniu porządku administracyjnoprawnego.

Podkreślić też należy, na co zresztą wskazuje Pełnomocnik Spółki w piśmie z 4 czerwca 2018 r., że w art. 364 p.o.ś. ustawodawca nie określił co kryje się pod pojęciem „pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach” lub „zagrożenia życia lub zdrowia ludzi”, pozostawiając te kwestie do oceny organów administracji. Wyjaśnienie znaczenia tych pojęć jest niezmiernie istotne w procesie stosowania prawa, niewskazanie bowiem kryteriów, według których organ na gruncie danej sprawy zdefiniował te pojęcia, niewątpliwie traktować należałoby jako uchybienie, co zostało potwierdzone w jednym z orzeczeń NSA⁴.

Wobec braku orzeczeń sądów administracyjnych, w których wskazane pojęcia zostałyby doprecyzowane, próba dokonania ich interpretacji została podjęta w literaturze. E. Radziszewski proponuje, aby przy wyjaśnianiu sformułowania „pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach” odnieść się do przepisów dotyczących instalacji i urządzeń, biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 141 ust. 2 p.o.ś. oddziaływanie instalacji lub urządzenia nie powinno powodować pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. Jednocześnie w art. 141 ust. 1 określono, że eksploatacja instalacji lub urządzenia nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych, co w opinii E. Radziszewskiego powoduje, że przekroczenie standardów emisyjnych może być uważane za jednoznaczne z pogorszeniem stanu środowiska w znacznych rozmiarach⁵.

W. Radecki stwierdza z kolei, że znaczenie pojęcia „znaczne rozmiary” może być co najmniej dwojakie: przestrzenne, jako pogorszenie stanu środowiska na dużej przestrzeni, albo w znaczeniu intensywności pogorszenia, które ma być znaczne, czyli głębokie, dotkliwe itp. W. Radecki dopatrując się większej słuszności pierwszego z proponowanych rozumień stwierdza także, że uzasadnione byłoby podejście łączone, jako że błahe pogorszenie stanu środowiska nawet na dużej przestrzeni nie powinno powodować wstrzymania działalności⁶.

K. Gruszecki przytaczając w komentarzu do art. 364 poglądy obu powyższych autorów dochodzi do wniosku, że rozwiązaniem najkorzystniejszym byłoby przyjęcie modelu mieszanego, w którym organ bierze pod uwagę wszystkie potencjalne zagrożenia, a spośród nich skupia się w sposób szczególnie wnikliwy na naruszeniach standardów emisyjnych. Jednocześnie autor ten zauważa, że wzięcie pod uwagę wyłącznie okoliczności związanych z przekroczeniem standardów emisyjnych może w sposób nieuzasadniony zawęzić obraz, bowiem nie każde przekroczenie tych standardów musi automatycznie powodować pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach. Zagrożenia dla środowiska lub zdrowia ludzi niekoniecznie zaś muszą wiązać się z eksploatacją instalacji⁷.

M. Górski wskazuje ponadto, że samo pojęcie „pogorszenie” należałoby rozumieć odnosząc się do ogólnych celów ochrony środowiska. Uwzględniając więc zawarte w ustawie p.o.ś. definicje „ochrony środowiska”, jak i samego „środowiska”, za pogorszenie trzeba byłoby uznać spowodowanie naruszenia stanu równowagi przyrodniczej bądź podwyższenie stopnia naruszenia. Równoległe M. Górski proponuje, aby pod uwagę wziąć cele ochrony poszczególnych komponentów środowiska, wykorzystując przy tym w szczególności standardy jakości środowiska,

⁴ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 lipca 2005 r., sygn. OSK 1764/04, Lex nr 190602.

⁵ E. Radziszewski, *Prawo ochrony środowiska. Przepisy i komentarz*, Warszawa 2003, s. 365.

⁶ W. Radecki, *Odpowiedzialność w ochronie środowiska*, Wrocław 2002, s. 128-129.

⁷ K. Gruszecki, art. 364 (w:) *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Serwis Informacji Prawnej LEX, www.lex.pl.

ustalane dla jego poszczególnych elementów. W konsekwencji przyjąć można, że każde naruszenie standardu czy dalsze pogorszenie sytuacji dla standardu już naruszonego niewątpliwie będzie pogorszeniem stanu środowiska. Biorąc przy tym pod uwagę treść art. 364, autor ten stwierdza, że znaczne pogorszenie to naruszenie standardu w sposób poważny lub bardzo poważny, wywołujące istotne negatywne konsekwencje w środowisku⁸.

Z zestawienia powyższych wypowiedzi doktryny wynika, że zawarte w treści art. 364 sformułowanie „pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach”, może w szczególności obejmować sytuacje, w których określona działalność powoduje: 1) przekroczenie standardów emisyjnych, 2) naruszenie standardów jakości, 3) pogorszenie stanu środowiska na dużej przestrzeni. Zastrzec przy tym należy, że nie jest wykluczone wzajemne przenikanie się tych okoliczności, może się bowiem okazać, że na gruncie określonej sprawy emisja będzie dokonywana w warunkach przekroczenia standardu emisyjnego, powodując jednocześnie naruszenie standardu jakości środowiska, co z niemalym prawdopodobieństwem objąć może znaczną przestrzeń w sensie obszarowym.

Ponadto w literaturze zgodnie się stwierdza, że do zastosowania art. 364 wystarczające jest stwierdzenie znacznego pogorszenia stanu choćby jednego elementu środowiska, nie jest bowiem uprawnione przyjęcie, że przepis ten dotyczy wyłącznie oddziaływania na całe środowisko i wszystkie jego elementy⁹.

Przechodząc natomiast do wyjaśnienia znaczenia drugiej z określonych w art. 364 przesłanek, dotyczącej zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi, w doktrynie zwraca się przede wszystkim uwagę na fakt, że w tym przypadku ustawodawca nie zastosował formy kwalifikowanej, tak jak uczynił to w odniesieniu do przesłanki „środowiskowej” (znaczne rozmiary), a więc każde zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego wynikające z działalności określonego podmiotu, powinno stanowić podstawę do wstrzymania działalności¹⁰.

W ustawie p.o.ś. nie zawarto co prawda definicji „zdrowia”, jednak mimo tego nie może być wątpliwości, że zawarte w niej przepisy w szerokiej perspektywie mają także na celu ochronę życia i zdrowia ludzkiego. Zgodnie z podjętymi na gruncie niniejszej sprawy orzeczeniami sądów administracyjnych wskazać należy, że w art. 3 pkt 11 p.o.ś. zawarto definicję „oddziaływania na środowisko”, przez które ustawa rozumie również oddziaływanie na zdrowie ludzi, dając bezsprzecznie wyraz temu, że człowieka należy traktować jako element środowiska¹¹.

Wskazać przy tym należy zgodnie ze stanowiskiem Rzecznika Praw Obywatelskich, że pojęcie „zdrowia” pojawia się w preambule Konstytucji Światowej Organizacji Zdrowia - Porozumienie zawarte przez Rządy reprezentowane na Międzynarodowej Konferencji Zdrowia i Protokół dotyczący Międzynarodowego Urzędu Higieny Publicznej, podpisane w Nowym Jorku dnia 22 lipca 1946 r.¹², gdzie stwierdzono, że: „Zdrowie jest stanem zupełnej pomyślności fizycznej, umysłowej i społecznej, a nie jedynie brakiem choroby lub ułomności”.

Na gruncie natomiast ustawodawstwa krajowego problematyka ta regulowana jest w szczególności w ustawie o zdrowiu publicznym¹³, która określając zadania z zakresu zdrowia

⁸ M. Górski, art. 364 (w:) M. Górski i in., *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, System Informacji Prawnej Legalis, www.legalis.pl.

⁹ Zob. M. Górski, Ibidem; B. Rakoczy, Art. 364 (w:) Z. Bukowski i in., *Prawo...*

¹⁰ Zob. K. Gruszecki, art. 364 (w:) *Prawo...*

¹¹ Zob. też: B. Wierzbowski, B. Rakoczy, *Prawo ochrony środowiska, zagadnienia podstawowe*, Warszawa 2010, s. 17.

¹² Dz. U. z 1948 r. Nr 61, poz. 477, z późn.zm.

¹³ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, Dz. U. z 2015 r. poz. 1916.

publicznego wskazuje w art. 2 pkt 5 m.in. na działania w celu rozpoznawania, eliminowania lub ograniczania zagrożeń i szkód dla zdrowia fizycznego i psychicznego w środowisku zamieszkania, nauki, pracy i rekreacji.

Wracając na grunt ustawy p.o.ś., stwierdzić należy zgodnie ze wskazaniami zawartymi w wyrokach WSA w Warszawie i NSA, że dokonanie ocen w przedmiocie oddziaływania danej działalności na zdrowie i życie ludzi wiąże się z weryfikacją dopełniania przez podmiot korzystający ze środowiska wymagań ochronnych dotyczących ochrony przed zanieczyszczeniami. Zasadniczo będą to więc przepisy tytułu III ustawy p.o.ś. pn. „Przeciwdziałania zanieczyszczeniom”, a także akty wydane na jej podstawie - zasady eksploatacji instalacji mogą być określone w rozporządzeniu wykonawczym, a w sposób indywidualny również w pozwoleniu emisyjnym¹⁴.

Wyjaśnienia wymaga przy tym, że w art. 137 p.o.ś. zawarta została ogólna wytyczna, zgodnie z którą przeciwdziałanie zanieczyszczeniom polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii. Ponadto w art. 140 ust. 1 ustawa określa katalog działań mających zagwarantować, że korzystanie ze środowiska będzie przebiegało w sposób właściwy. W art. 140 ust. 2 ustanowiono z kolei ogólny obowiązek pracowniczy, dotyczący postępowania w sposób zapewniający ochronę środowiska. Następnie w art. 141 i 144 ustawa wskazuje, że obowiązek przeciwdziałania zanieczyszczeniom powinien być realizowany poprzez dotrzymanie standardów emisyjnych oraz nienaruszanie standardów jakości. Jednocześnie w art. 145 pkt 1-2 ustawodawca dookreślił obowiązek dotrzymania standardów emisyjnych, w punkcie 3 oraz 4-6 ustanowił obowiązki dotyczące zapewnienia prawidłowej eksploatacji instalacji i urządzeń, natomiast w punktach 7-8 określił w stosunku do przypadków wskazanych w stosownym rozporządzeniu wykonawczym¹⁵ obowiązki dotyczące stosowania rozwiązań technicznych zapewniających ograniczenie emisji oraz przekazywania właściwym organom informacji o niedotrzymaniu standardów emisyjnych i o odstępstwach od standardów emisyjnych, a także informacji lub danych dotyczących warunków lub wielkości emisji oraz działań zmierzających do ograniczenia emisji, w tym realizacji planu obniżenia emisji.

W kolejnych przepisach art. 147 – 149 p.o.ś. zawarte zostały natomiast obowiązki związane z prowadzeniem okresowych, ciągłych lub wstępnych pomiarów emisji, a także dotyczące ewidencjonowania, przechowywania i przekazywania ich wyników do określonych organów, tj. do organu właściwego do wydania pozwolenia oraz wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

W praktyce więc główną wskazówką dla dokonania oceny w zakresie zarówno skali pogorszenia stanu środowiska, jak też szkodliwości określonych oddziaływań, są standardy emisyjne i imisyjne, jako że wymagania te ustalane są co do zasady mając na uwadze potrzebę ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, a więc także na zdrowie ludzi¹⁶. Jak ponadto stwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach: „Jeśli prawodawca uznaje określone oddziaływanie na środowisko (w tym człowieka) za dopuszczalne, należy przyjąć, iż spełnienie tych norm nie spowoduje negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi.”¹⁷.

¹⁴ Zob. M. Górski, Art. 194 (w:), *Prawo...*

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2014 w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów, Dz. U. z 2014 r. poz. 1546.

¹⁶ Zob. np. art. 83 ust. 1 lub art. 146 ust. 3 p.o.ś.; Wskazać jednocześnie należy, że zgodnie z art. 3 pkt 11, przez oddziaływanie na środowisko ustawa rozumie także oddziaływanie na zdrowie ludzi.

¹⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 18 marca 2015 r., sygn. II SA/GI 1530/14, Legalis nr 1260710.

Nie można jednak wykluczyć sytuacji, w których nawet prawidłowa, zachowująca powyższe standardy działalność spowoduje stan zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi. W praktyce mogą też pojawić się przypadki, w których wykonanie pomiaru emisji nie jest możliwe, np. z uwagi na emisję o charakterze niezorganizowanym, a także przypadki sytuacji awaryjnych, w których emisja może przybierać charakter niekontrolowany. Ponadto liczne mogą być sytuacje, w których emisja dotyczy substancji, dla których nie określono standardu emisyjnego, jak również wartości odniesienia i metody oceny. Zgodnie z przytoczonym wcześniej stanowiskiem doktryny, sytuacje takie nie mogą zwalniać z obowiązku przestrzegania zakazu powodowania pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi.

Warte powtórnej analizy jest uzasadnienie podjętego w I instancji wyroku z 24 stycznia 2017 r. Zajęte w nim zostało jednoznaczne stanowisko, że w świetle zasady przezorności dopuszczalne jest ograniczenie bądź zakaz prowadzenia działalności mogącej spowodować pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi także w sytuacji, gdy ta możliwość nie została jeszcze w pełni dowiedziona i wykazana, np. z uwagi na brak norm prawnych dotyczących oddziaływań odorowych. Sąd wyjaśnia jednocześnie, że zasada przezorności oznacza, że należy zapobiegać wszelkim potencjalnym zagrożeniom poniżej poziomu, od którego należy się już liczyć z prawdopodobieństwem ich wystąpienia, wykorzystując w tym celu rozwiązania technologiczne i techniczne. Z tych przyczyn sąd stwierdza, że: „Nie można zatem zgodzić się z organami obu instancji, że dla wystąpienia przesłanek określonych w art. 364 p.o.ś. (powodowanie zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi) niezbędne jest udowodnienie powstania skutków i wykazanie związku przyczynowego między nimi, a prowadzoną przez dany podmiot działalnością.”

Odwołując się następnie do potocznej definicji słowa „zagrozić”, oznaczającego tyle co: „zapowiedzieć coś złego, ostrzec przed groźbą jakiś konsekwencji, coś zagraża zdrowiu lub bezpieczeństwu”, sąd stwierdza, że przyjęcie interpretacji zaproponowanej przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska, spowodowałoby w praktyce niemożność stosowania większości prewencyjnych przepisów prawa ochrony środowiska, bez wcześniejszego udowodnienia powstania określonych skutków i wykazania związku przyczynowego między nimi, a prowadzoną przez określony podmiot działalnością. Ostatecznie sąd stwierdza, że punktem wyjścia wszystkich działań podejmowanych w celu przeciwdziałania powodowania pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi powinny być zasady: prewencji i przezorności, biorąc pod uwagę, że zasady te przewidują obowiązek podejmowania pewnych czynności dla zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, zanim jeszcze ono powstanie, a więc chodzi w tym wypadku o podejmowanie czynności poprzedzających wystąpienie: pogorszenia stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi.

W wyroku NSA z 12 lutego 2018 r. powtórzono w większości argumentację zaprezentowaną przez Sąd I instancji, dodając przy tym, co zauważa też Pełnomocnik Spółki w piśmie z 4 czerwca 2018 r., że obowiązkiem organu prowadzącego postępowanie jest ocena wystąpienia zagrożenia dla zdrowia, a nawet życia ludzi w oparciu o odpowiednie badania, które ustalą skutki w tym zakresie danej działalności gospodarczej Spółki, a więc czy jest ona niebezpieczna dla zdrowia, a nawet życia ludzi.

NSA zaakcentował także, że brak obowiązujących norm prawnych w przedmiocie oddziaływań odorowych powstałych podczas eksploatacji przedmiotowej instalacji nie wyklucza zastosowania w danej sprawie przepisu art. 364 p.o.ś., ponieważ oddziaływanie na środowisko jest także oddziaływaniem na zdrowie ludzi. Sąd przypomniał także, że emisja może oddziaływać nie

tylko na zdrowie fizyczne, lecz także zdrowie psychiczne ludzi objętych oddziaływaniem instalacji, np. w zakresie oddziaływań odorowych.

Biorąc pod uwagę niewiele podjętych w tego typu sprawach wypowiedzi judykatury, warte bliższego przybliżenia, oprócz orzeczeń zapadłych w niniejszej sprawie, jest także orzeczenie WSA w Warszawie dotyczące drugiej, eksploatowanej na terenie zakładu Spółki instalacji do przetwarzania odpadów, tj. kompostowni odpadów zielonych. W sprawie tej orzekający w I instancji MWIOŚ analogicznie podjął decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie zastosowania sankcyjnej decyzji wstrzymującej z art. 364 p.o.s., zaś inspektor główny tą decyzję utrzymał w mocy.

Rozpatrując wniesioną na decyzję GIOŚ skargę, WSA w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 19 kwietnia 2017 r. także nie zgodził się z organami administracji, uznając za wadliwe przyjęcie, że dla spełnienia przesłanki „zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego” konieczne jest wykazanie skutku pozostającego w związku z działalnością danego podmiotu. Na gruncie tej sprawy sąd jednak wyraźniej precyzuje, że przyjęte przez organy założenie wydaje się wadliwe w odniesieniu wyłącznie do przesłanki „zdrowotnej”, wskazując jednocześnie, że art. 364 dotyczy sytuacji, w których doszło już do pogorszenia stanu środowiska w znacznym rozmiarze lub przypadków, gdzie doszło do zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego. Skupiając się na przesłance „zdrowotnej” sąd podobnie jak w powyższym wyroku WSA w Warszawie z 24 stycznia 2017 r. odwołuje się do słownikowego znaczenia słowa „zagrożenie”, podając, że pojęcie to oznacza sytuację lub stan, które komuś zagrażają lub w których ktoś czuje się zagrożony; gdy istnieje realne niebezpieczeństwo. Następnie sąd doszedł w tej sprawie do przekonania, że pod pojęciem „zagrożenia” na gruncie art. 364 p.o.s. rozumieć należy sytuację, w której na skutek działania danego podmiotu istnieje realne niebezpieczeństwo wywołania negatywnych dla życia lub zdrowia skutków w znaczeniu obiektywnym, a nie subiektywnym. Sąd wyjaśnia przy tym, że chodzi o sytuację, w której obiektywnie istnieje prawdopodobieństwo negatywnego wpływu działalności podmiotu emitującego na stan zdrowia lub na życie ludzi. Ostatecznie sąd konstatuje, że z konfrontacji przepisu art. 364 p.o.s. z zasadą przezorności wynika, że organ może ograniczyć działanie takiego podmiotu do czasu, gdy podmiot ten nie podejmie działań mających na celu zapobieżenie pogarszaniu stanu środowiska czy wpływających negatywnie na zdrowie i życie ludzi.

Z zestawienia argumentacji zawartej w przytoczonych orzeczeniach wynika, że w ostatnim z przytoczonych wyroków wyraźniej zaznaczona została odrębność określonych w art. 364 przesłanek. Uwzględnienie tej odrębności przy dokonywaniu wykładni art. 364 jest w ocenie MWIOŚ uzasadnione, biorąc pod uwagę cele, jakie przepis ten ma realizować. O ile bowiem zastosowanie art. 364 przez pryzmat zasad prewencji i przezorności może być dyskusyjne w odniesieniu do przesłanki „środowiskowej”, realizującej generalnie funkcję konserwatorską, zabezpieczającą środowisko przed dalszą degradacją, o tyle w zakresie przesłanki „zdrowotnej” funkcją podstawową jest prewencja, mająca nie dopuścić do powstania określonych niebezpieczeństw.

Z tej perspektywy MWIOŚ przy ponownym rozpatrywaniu sprawy podziela pogląd wyrażony w powyższych orzeczeniach sądów, że w tym zakresie do zastosowania art. 364 wystąpienie skutków zdrowotnych nie jest konieczne, bowiem już sama możliwość ich wystąpienia powinna dawać podstawę do wstrzymania działalności. W przypadku pojawienia się zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, zadaniem organów powinno być przeciwdziałanie, eliminacja tych zagrożeń, a nie czekanie na skutki negatywnych oddziaływań.

Dostrzegając trudności praktyczne, związane ze stwierdzaniem i dokumentowaniem *in concreto* stanu zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi, w przypadku gdy skutki takiego zagrożenia nie są

jeszcze ujawnione lub w pełni rozpoznane, MWIOŚ rozważył obowiązujące regulacje z innych dziedzin prawa administracyjnego, w których ustawodawca posługuje się przesłanką zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

Stwierdzić zatem należy, że na gruncie materialnego prawa administracyjnego przesłanką zagrożenia życia lub zdrowia ludzi przepisy posługują się w sposób zróżnicowany, dostosowany do obszaru regulowanych zagadnień. W odpowiednich przepisach ustawy – Prawo budowlane określono przykładowo, że właściwy organ nadzoru budowlanego nakazuje przeprowadzenie kontroli w razie stwierdzenia nieodpowiedniego stanu technicznego obiektu budowlanego lub jego części, mogącego spowodować zagrożenie m.in. życia lub zdrowia ludzi (art. 62 ust. 3). Zgodnie z art. 66 tej ustawy, w przypadku stwierdzenia, że obiekt budowlany m.in. może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi (art. 66 ust. 1 pkt 1), właściwy organ nadzoru budowlanego nakazuje usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, może nawet zakazać użytkowania obiektu budowlanego lub jego części do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (art. 66 ust. 2). Decyzja w przedmiocie zakazu użytkowania obiektu podlega w takim przypadku natychmiastowemu wykonaniu i może być ogłoszona ustnie. W tych więc przypadkach ingerencja władcza właściwego organu administracji budowlanej jest uzasadniona koniecznością dochowywania wymagań dotyczących właściwego utrzymania obiektów budowlanych, są to zatem typowe sytuacje, w których zagrożenie ma charakter realny, jednak jego skutki jeszcze nie wystąpiły.

Do możliwości spowodowania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi odwołuje się także ustawa – Prawo farmaceutyczne¹⁸, gdzie dla właściwego organu inspekcji farmaceutycznej ustanowiono kompetencje do nakazania unieruchomienia miejsca prowadzenia określonej działalności, w przypadkach, gdy stwierdzone naruszenia przepisów ustawy mogą powodować takie zagrożenie. W odróżnieniu jednak od przepisów o ochronie środowiska oraz regulacji budowlanych, tutaj ustawa mówi o „powodowaniu bezpośrednio zagrożenia” (art. 120 ust. 2). Ustawodawca nie definiuje przy tym „bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia”, próba wyjaśnienia tego sformułowania nastąpiła w doktrynie, gdzie stwierdza się, że przepis ten obejmuje sytuacje, w których szkoda jeszcze nie nastąpiła, jednakże prawdopodobieństwo jej wystąpienia jest znaczne¹⁹. Przytaczane jest tu także orzeczenie Sądu Najwyższego podjęte na gruncie art. 160 Kodeksu karnego (dotyczącego przestępstwa narażenia człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia), w którym Sąd Najwyższy wyjaśnia, że bezpośrednie zagrożenie następuje wtedy, gdy grozi ono skutkami w najbliższym czasie, nie da się zaś zakwalifikować jako bezpośredniego zagrożenia o skutkach przesuniętych w czasie²⁰.

Przepisy ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej odwołują się z kolei zarówno do przesłanki bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, jak też do zagrożenia o charakterze niekwalifikowanym. Z art. 27 ust. 2 tej ustawy wynika bowiem, że nałożenie przez właściwe organy sanitarne sankcji w przedmiocie nakazu unieruchomienia zakładu pracy lub podjęcia innych działań jest możliwe w sytuacji, gdy stwierdzone naruszenie wymagań higienicznych i zdrowotnych spowodowało bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzi. W art. 27c ust. 1 ww. ustawy przewidziano z kolei możliwość wstrzymania wytwarzania lub wprowadzania do obrotu, a także nakazania wycofania produktu z obrotu na czas niezbędny do przeprowadzenia oceny i badań jego

¹⁸ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne, Dz. U. Nr 126, poz. 1381, tj. z dnia 30 października 2017 r., Dz. U. poz. 2211.

¹⁹ L. Ogiegło (red.), art. 120 (w:) *Prawo farmaceutyczne. Komentarz*, Warszawa 2015, dostępny w Systemie Informacji Prawnej Legalis, www.legalis.pl.

²⁰ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2001 r., sygn. II KKN 430/98, Legalis nr 304238.

bezpieczeństwa, w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że produkt taki stwarza zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, nie precyzując przy tym, że chodzi o zagrożenie typu bezpośredniego (podobnie w art. 27c ust. 6).

Poza prawem administracyjnym przesłanka zagrożenia życia lub zdrowia człowieka występuje także w przepisach Kodeksu karnego, dotyczących przestępstw przeciwko środowisku. Zgodnie z art. 182 § 1, 183 § 1 i 184 § 1 kodeksu, wymogiem karalności sprawcy jest, by określony w tych przepisach czyn zabroniony (zanieczyszczenie środowiska, nieodpowiednie postępowanie z odpadami lub z materiałem promieniotwórczym) m.in. mógł zagrozić życiu lub zdrowiu człowieka. W doktrynie stwierdza się przy tym, że zagrożenie takie przybiera formę abstrakcyjno-konkretną, wyjaśniając jednocześnie, że abstrakcyjność niebezpieczeństwa polega na tym, że ocenia się możliwe następstwa zanieczyszczeń w oderwaniu od rzeczywistych przebiegów związków przyczynowych, natomiast konkretność na tym, że czyni się to na tle konkretnej sytuacji, ale ostatecznie ją generalizując²¹. Dla zilustrowania tej przesłanki autor przytacza potencjalny przykład praktyczny, w którym wprowadzono do rzeki określoną ilość danej substancji, a następnie stwierdzono masowe śnięcie ryb. W takim przypadku przedmiotem zainteresowania organów ścigania nie powinna być przyczyna śnięcia ryb, tylko to, czy wprowadzenie takiej substancji w danej ilości do tej konkretnej rzeki, mogłoby być przyczyną śnięcia ryb. Konstrukcję wskazanych przepisów karnych należy bowiem traktować w ten sposób, że pozwala ona na pociągnięcie sprawcy do odpowiedzialności nawet jeśli do śnięcia ryb nie doszło, ale realnie mogło do tego dojść²².

W podobnym tonie wypowiada się w realiach niniejszej sprawy Sąd I instancji wskazując, że: „W celu stosowania zasady prewencji nie jest tylko potrzebna wiedza statyczna dotycząca udowodnionego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi oraz wykazania związku przyczynowego, ale wymagane powinno być w pierwszej kolejności uwzględnienie wiedzy dynamicznej, dotyczącej tego, co może nastąpić w związku z istniejącym zagrożeniem.”

Biorąc powyższe pod uwagę MWIOŚ stwierdził, że orzeczenie o wstrzymaniu działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach wymaga, w przeciwieństwie do działalności zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi, ustalenia skutków negatywnych oddziaływań. Skutki te muszą charakteryzować się wynikającą z treści art. 364 kwalifikowaną cechą, a więc działania organu administracji powinny przede wszystkim polegać na dokonaniu oceny stopnia i skali degradacji stanu środowiska. Na gruncie natomiast przesłanki „zdrowotnej” wystąpienie skutków nie jest konieczne, już bowiem sama możliwość ich wystąpienia daje podstawę do wstrzymania działalności w oparciu o art. 364. Dostrzegając odmienność charakteru i funkcji przepisów związanych z odpowiedzialnością karną za przestępstwo od uregulowań dotyczących odpowiedzialności administracyjnej, MWIOŚ uznał, że w przypadkach, gdy skutki zdrowotne jeszcze się nie ujawniły bądź nie są w pełni rozpoznane, sposób dowodzenia na gruncie stosowania art. 364 p.o.ś. w zakresie powiązania występujących zagrożeń z działalnością danego podmiotu, powinien być analogiczny jak w przytoczonym przykładzie dotyczącym przestępstw przeciwko środowisku. W konsekwencji przeprowadzone postępowanie dowodowe zostało ukierunkowane na dokonanie oceny, czy sposób i skala oddziaływania na środowisko instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, mogłyby negatywnie wpływać na zdrowie czy życie ludzi.

²¹ W. Radecki, art. 182 (w:) M. Bojarski i in., *Kodeks karny. Komentarz*, Serwis Informacji Prawnej LEX, www.lex.pl.

²² Ibidem.

Takie zastosowanie art. 364 wymagało szerokiego rozważenia kwestii związanych z warunkami eksploatacji tej instalacji, jak też zasięgnięcia wiadomości specjalnych od podmiotów zewnętrznych.

Realizując zalecenia wynikające z podjętych w niniejszej sprawie orzeczeń sądów administracyjnych, analizie poddano podejmowane przez Spółkę działania mające na celu przeciwdziałanie zanieczyszczeniom.

I tak spośród działań, metod i rozwiązań technologicznych zapewniających zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do środowiska substancji zapachowych Spółka wskazuje przede wszystkim na: wdrożenie systemu monitorowania uciążliwości zapachowych przez pracowników tzw. EkoPatrolu, zamontowanie wiatromierza mającego na celu dostosowanie reżimu pracy do panujących warunków atmosferycznych, wykonywanie badań jakości powietrza, opracowywanie raportów dotyczących nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, stosowanie preparatów biologicznych i chemicznych, czy wreszcie okresowe przekazywanie niektórych frakcji odpadów do przetworzenia podmiotom zewnętrznym. Te same działania Spółka wskazuje jako podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości zapachowych u źródła tj. na etapie ich powstawania, a także jako podejmowane w celu niedopuszczenia do powstawania skutków określonych w art. 364 p.o.ś.

Zgodnie ze stanowiskiem Spółki, które podziela także MWIOŚ, spośród obowiązków wynikających w art. 145 p.o.ś., wyłącznie te określone w ust. 3 lit. a i b dotyczyć mogą instalacji MBP, z uwagi na to, że reszta z nich odwołuje się generalnie do instalacji i urządzeń podlegających pod standardy emisyjne. W przekazanych wyjaśnieniach Spółka wskazała, że w celu wykonania pierwszego z ww. obowiązków, tj. zapewnienia prawidłowej eksploatacji instalacji, polegającej w szczególności na stosowaniu paliw, surowców lub materiałów zapewniających ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko, realizowane są działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości zapachowych oraz poprzez stosowanie lekkiego oleju opałowego w kotłowniach. Jako realizacja drugiego z ww. wymagań, dotyczącego podejmowania odpowiednich działań w przypadku powstania zakłóceń w procesach technologicznych i operacjach technicznych lub w pracy urządzeń ochronnych ograniczających emisję, w celu ograniczenia ich skutków dla środowiska – Spółka wyjaśniła, że jest ono realizowane poprzez utrzymywanie urządzeń ochronnych ograniczających emisję w dobrym stanie technicznym przez Wydział Utrzymania Ruchu oraz poprzez okresowe przeglądy i konserwacje urządzeń. W przypadku awarii jednego z urządzeń, istnieje możliwość zastąpienia ich pracy poprzez pozostałe urządzenia funkcjonujące na terenie Zakładu.

Wśród działań mających na celu realizację obowiązku zapewnienia przestrzegania wymagań ochrony środowiska, o których mowa w art. 140 ust. 1 pkt 1-4 p.o.ś. wskazano między innymi: odpowiednią organizację pracy, powierzanie funkcji związanych z zapewnieniem ochrony środowiska osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz poprzez wdrożenie stosownych procedur mających na celu ochronę środowiska. Wymieniono jednocześnie w formie wyczerpującej w Zakładzie instrukcje i zarządzenia.

Wskazując działania i procedury zapewniające postępowanie przez pracowników w sposób zapewniający ochronę środowiska (art. 140 ust. 2 p.o.ś.) Spółka powołała się na posiadany Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością wg normy ISO 9001:2008 oraz Zintegrowany System Zarządzania Jakością i Środowiskiem zgodny z normami PN-EN ISO 9001 i PN-EN ISO 14001:2004.

Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia Spółki zaznaczyć jednocześnie należy, że zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, czynności mające na celu ustalenie stanu środowiska oraz oceny tego stanu dokonuje się w świetle przepisów o ochronie środowiska, a także indywidualnie określonych w decyzjach administracyjnych warunków wykonywania działalności wpływającej na środowisko.

W tym jednak przypadku, stwarzająca uciążliwości emisja zapachowa z instalacji MBP ma charakter niezorganizowany, na dodatek dotyczy substancji, dla których nie zostały określone standardy emisyjne i dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu, jak też metody oceny. W aktualnie obowiązujących przepisach prawa z zakresu ochrony środowiska brak jest bowiem regulacji prawnych określających dopuszczalne poziomy substancji zapachowych w powietrzu i metody oceny zapachowej jakości powietrza, a także wymagań dotyczących zagrożeń aerosanitarnych (bakteriologicznych i mykologicznych).

W niniejszej sprawie nie było także możliwe zweryfikowanie obowiązków wynikających z innych aktów wydawanych na podstawie ustawy, tj. z aktów wykonawczych, jak też z indywidualnie określonych decyzji administracyjnych. Powyższe wynika z tego, że instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych nie podlegają pod rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2014 w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1546).

W związku z tym, że objęta przedmiotem niniejszej decyzji instalacja nie uzyskała wymaganego prawnie pozwolenia emisyjnego, nie zostały też w stosunku do niej skonstruowane wymagania ochronne w formie indywidualnej decyzji administracyjnej.

W konsekwencji powyższego, przedmiotowa instalacja nie podlega też pod obowiązek prowadzenia okresowych lub ciągłych pomiarów emisji.

Biorąc pod uwagę powyższe, działalność instalacji oceniono także przez pryzmat odpowiednich regulacji ustawy o odpadach, której przedmiotem jest określenie środków służących ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegających i zmniejszających negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczających ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiających efektywność takiego użytkowania (art. 1). W art. 16 tej ustawy określona została zasada, znajdująca zastosowanie do podmiotów gospodarujących odpadami, zgodnie z którą gospodarkę odpadami należy prowadzić w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności gospodarka odpadami nie może:

- 1) powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt;
- 2) powodować uciążliwości przez hałas lub zapach;
- 3) wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu, w tym kulturowym i przyrodniczym.

Podać przy tym należy za Naczelnym Sądem Administracyjnym, który dokonując wykładni przepisu art. 16 pkt 1 ustawy o odpadach podkreślił, że: „przepis ten zakazuje już powodowania samego zagrożenia dla środowiska, a zatem nie jest konieczne powstanie skutków negatywnych. Faktyczne powstanie szkód czy naruszenie standardów wywołuje skutki określone we właściwych przepisach. Dlatego nie ma znaczenia zarzut, że zarządzenie nie zostało oparte na wynikach badań gleby czy wody. Wyniki badań wykazujące negatywny skutek dla środowiska nie są warunkiem koniecznym dla istnienia obowiązku z art. 16 pkt 1 ustawy o odpadach, skoro zakazuje ona już

powodowania stanu zagrożenia. Celem jest prewencja, a nie wyłącznie interwencja w przypadkach powstania szkody i usuwanie skutków.”²³. W ocenie MWIOŚ prewencyjny charakter ma cały omawiany przepis art. 16 ustawy o odpadach, z pewnością bowiem uświadamia on przedsiębiorcom ciężące na nich obowiązki, których niezrealizowanie skutkować może poniesieniem odpowiedzialności w omawianym zakresie.

Z powyższego wynika, że zasada przezorności, oznaczająca, że wszelkie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków należy traktować tak, jak pewność ich wystąpienia, obowiązuje także w gospodarce odpadami.

Podejmowane przez MWIOŚ w niniejszej sprawie działania weryfikacyjne przebiegały etapowo. W pierwszej kolejności zidentyfikowano występujące na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinowska” przy ul. Kampinoskiej 1 w Warszawie źródła negatywnych oddziaływań na środowisko. Efektywność tych działań na gruncie niniejszej sprawy zapewniona została dzięki określonym w ustawie i.o.ś. uprawnieniom dla inspektorów prowadzących kontrolę, dotyczących wstępu z niezbędnym sprzętem na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na którym prowadzona jest działalność gospodarcza oraz do środków transportu, a także wstępu przez całą dobę wraz z niezbędnym sprzętem na teren niezwiązany z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 9 ust. 2 pkt 1-1a i.o.ś.).

W toku kontroli nr WA 40/2018 ustalono, że prowadzony w instalacji proces technologiczny składa się z dwóch etapów: mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz biologicznego przetwarzania odpadów powstałych z mechanicznej obróbki (frakcji podsitowej). Instalacja ta nie jest technologicznie powiązana z instalacją do przetwarzania odpadów zielonych.

Stwierdzono następnie, że dominującym źródłem uciążliwości zapachowych jest emisja o charakterze niezorganizowanym, występująca w procesie biologicznego przetwarzania odpadów. W tym zakresie źródłami emisji, w tym odorów są procesy: transportu, formowania przyzmy, przetwarzania biologicznego, rozformowania przyzmy i wywozu. Emisje ogranicza stosowanie substancji neutralizujących odory przy rozformowaniu przyzmy i stosowanie przykrycia reaktorów membraną. Niemniej jednak zdaniem MWIOŚ stosowany system napowietrzania nie zapewnia równomiernego rozkładu powietrza w przyzmy i pozostawia obszary, które mogą podlegać spowolnionej reakcji rozkładu tlenowego lub nawet podlegać rozkładowi beztlenowemu (sprzyjającemu powstawaniu gazów odorotwórczych). Emisji skumulowanej może sprzyjać jednoczesne załączanie urządzeń napowietrzających w wielu przyzmach w tym samym czasie.

W przypadku przedmiotowej instalacji właściwe napowietrzanie tj. dostęp tlenu do przetwarzanych odpadów (ilość i rozkład powietrza w przyzmy), to podstawowy czynnik zapewniający prawidłowy przebieg procesu. Zgodnie z ustaleniami kontroli, napowietrzanie przyzmy następuje poprzez jednostronny i okresowy nadmuch powietrza bez rozproszanego rusztu w przyzmy (nie są takim rusztem podłużne rowki umieszczone w podstawie przyzmy), powodując tym samym brak możliwości równomiernego rozkładu powietrza w bryle przyzmy, ze względu na opory jakie stawia masa poddawanych obróbce biologicznej odpadów. Strumień powietrza napotykając opory złożonych w przyzmy odpadów przemieszcza się w kierunkach, gdzie opory te są najmniejsze. Prowadzący instalację nie nadzoruje prawidłowości rozkładu powietrza w przyzmy. W technologii wykorzystanej w instalacji pierwszorzędne znaczenie ma ilość i rozkład powietrza w przyzmy oraz panujące w niej warunki, takie jak temperatura, wilgotność itp.

²³ Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 grudnia 2015 r., sygn. II OSK 1001/14.

Jednorodne warunki sprzyjają prawidłowemu przebiegowi procesu rozkładu tlenowego, niejednorodne taki proces zakłócają, a takich prawidłowości prowadzący instalację w wystarczający sposób nie kontroluje – nie ma na to odpowiednich dowodów (zapisów, pomiarów, badań i bezpośrednio zastosowanej techniki np. rusztu).

Jednocześnie MWIOŚ wyjaśnia, że w protokole kontroli nr WA 40/2018 nie zawarto stwierdzeń ani wniosków, że urządzenia napowietrzające są włączane w celu wypchnięcia substancji złownonych, a takie stanowisko Spółki zawarte jest w wyjaśnieniach w kontekście wskazanego w protokole (i kwestionowanego przez zakład) zapisu dotyczącego nierównomiernego rozkładu powietrza w przyzmi i jego roli.

Nie ulega natomiast wątpliwości, że w okresie napowietrzania, szczególnie w pierwszej jego fazie powietrze wypiera w pierwszym rzędzie produkty gazowe biologicznego rozkładu w kierunku membrany i dalej do powietrza, i w tym zakresie MWIOŚ podziela stanowisko Spółki.

Niemniej jednak dowodem na fakt występowania w przyzmi, po zakończonym procesie przetwarzania, obszarów, które nie zostały w wystarczający sposób napowietrzane, są oględziny przeprowadzone w dniu 6 marca 2018r. oraz w dniu 4 kwietnia 2018 r. Z ustaleń wynika, że: „Odpady są ciepłe (parują), o wyczuwalnej uciążliwości zapachowej, konsystencja niektórych fragmentów jest mazista, o czarnym kolorze.” oraz „Odpady są ciepłe (parują), o ziemistym zapachu, konsystencja niektórych fragmentów jest mazista, o czarnym kolorze.” Zapisów tych Spółka nie kwestionowała.

MWIOŚ stwierdza przy tym, że napowietrzanie przyzm sprzyja emisji. W czasie napowietrzania powietrze wprowadzone do przyzm musi zostać z nich odprowadzone przez membrany. Powietrze nie zanika w przyzmi, ale przez nią sukcesywnie przenika wraz ze wszystkimi gazami powstającymi w procesie. Ze względu na oddziaływanie na jakość powietrza wokół instalacji, podstawowe znaczenie ma jednak nie ilość odprowadzanego przez membrany powietrza (ta zależy od ilości podawanego powietrza), ale jego skład (jakie i ile substancji zawiera). To jest z kolei zależne od prawidłowego przebiegu procesu, co powinien zapewnić odpowiedni nadzór i rozwiązania techniczne i technologiczne wprowadzone przez prowadzącego instalację.

Ponieważ emisja jest iloczynem strumienia gazów przechodzących przez membranę i stężeń zawartych w nich zanieczyszczeń, to ilość odprowadzanego powietrza z instalacji biologicznego przetwarzania odpadów jest tym większa, im większa jest ilość napowietrzanych w danym czasie przyzm, a więc przy zbliżonych stężeniach substancji zawartych w gazach odlotowych emisje w tym czasie są wyższe.

W piśmie z dnia 25 maja 2018 r. Spółka wskazała, że nad membraną odnotowuje się stężenia merkaptanów, siarkowodoru i amoniaku w powietrzu (nie wskazano badań innych substancji). Wskazać zatem należy, że stwierdzone stężenia merkaptanów nad membraną dochodzące do 0,012 ppm są znacznie wyższe od progu wyczuwalności wielu merkaptanów określonego na poziomie 0,002 ppm (merkaptan etylowy, metylowy).

Stwierdzić ponadto należy, że emisja z przyzm występuje w formie niezorganizowanej przez membranę, a gazy nie są zbierane z przyzmy i odprowadzane w formie zorganizowanej w celu ich oczyszczania w urządzeniach ochrony powietrza. MWIOŚ nie kwestionuje przy tym wskazanej w wyjaśnieniach Spółki skuteczności membran.

Sprawność membran, którymi przykryte są przyzmy w trakcie procesu przetwarzania na poziomie 90 % oznacza tym samym, że 10 % substancji zawartych w gazach odprowadzanych z przyzm jest uwalnianych do powietrza. Powyższe zaprzecza stanowisku Spółki zawartemu w

wyjaśnieniach z piśmie z dnia 25 maja 2018 r. o braku emisji substancji zanieczyszczających z procesów obróbki biologicznej w przyzmach.

Procesy rozładunku i załadunku bioreaktorów wskazane są też jako źródło uciążliwości zapachowych w opracowaniu „Określenie potencjalnego oddziaływania zapachowego oraz mikrobiologicznego instalacji przetwarzania odpadów – Radiowo” z kwietnia 2016 r., które Spółka przedłożyła jako realizacja żądania MWIOŚ udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli. Ze wskazanego opracowania wynika także, że złoża odpadów w bioreaktorach jest niejednorodne, co może powodować powstawanie stref anaerobowych, gdzie proces kompostowania nie zachodzi. Wiąże się to z emisją specyficznych związków odorogennych (m.in. siarkowodór, amoniak, merkaptany). Wzruszenie złoża odpadów poprzez ładowanie stabilizatu na pojazdy transportowe może powodować bezpośrednio odkrywanie tych stref, co intensyfikuje emisję odorów.

Powyższe okoliczności potwierdzają także protokoły oględzin przeprowadzonych w toku kontroli nr WA 40/2018. W protokole oględzin z dnia 6 marca 2018 r. znalazł się zapis, że „Pryzma A15 (po biostabilizacji) jest wywożona. (...) Odpady są ciepłe (parują), o wyczuwalnej uciążliwości zapachowej, konsystencja niektórych fragmentów jest mazista, o czarnym kolorze.”. W protokole oględzin z dnia 4 kwietnia 2018 r. również znalazł się zapis, że „Pryzma A18 (po biostabilizacji) jest wywożona. (...) Odpady są ciepłe (parują), o ziemistym zapachu, konsystencja niektórych fragmentów jest mazista, o czarnym kolorze.”. Zapisów tych strona kontrolowana nie zakwestionowała.

Podkreślić ponadto należy, że w celu dokonania oceny parametrów odpadów po zakończonym procesie biostabilizacji, w toku kontroli nr WA 40/2018 w dniu 4 kwietnia 2018 r. pracownicy Laboratorium WIOŚ w Warszawie pobrali do badań laboratoryjnych 2 próbki odpadów o kodzie 19 05 99 (inne niewymienione odpady), z jednej z przyzm po zakończonym procesie biologicznego przetwarzania. Na podstawie uzyskanych wyników stwierdzono, że zawartość rozpuszczonego węgla organicznego (DOC) oraz zawartość stałych związków rozpuszczonych (TDS) wielokrotnie przekraczały dopuszczalne graniczne wartości wymywania określone w załączniku nr 3 – zakres badań oraz kryteria dopuszczania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które nie stanowią odpadów komunalnych, do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz. U. z 2015 r. poz. 1277).

Ze względu na fakt pozyskania powyższych wyników w badaniu nieakredytowanym, w dniu 26 kwietnia 2018 r. pobór próbek odpadów został powtórzony przez laboratorium posiadające akredytację w tym zakresie. Oznaczono m.in. zawartość rozpuszczonego węgla organicznego (DOC) oraz wskaźnik aktywności oddechowej AT_4 (rozumianej jako aktywność oddychania – parametr wyrażający zapotrzebowanie tlenu przez próbkę odpadów w ciągu 4 dni). Wyniki badań potwierdziły, że zawartość rozpuszczonego węgla organicznego (DOC) przekroczyła 19-krotnie dopuszczalną graniczną wartość wymywania, określoną w ww. rozporządzeniu. Uzyskany wynik we wskaźniku aktywność oddechowa AT_4 świadczy o przedwczesnym zakończeniu procesu przetwarzania odpadów w przyzmi. Powyższe wskazuje na pozostawanie w przetworzonej masie odpadów, po zakończonym procesie, niezmineralizowanej materii organicznej. Zgodnie z wyjaśnieniami Spółki, od września 2017 r. zaprzestano przetrzucania odpadów znajdujących się w przyzmach w celu ograniczenia uciążliwości zapachowych związanych z funkcjonowaniem instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

Spółka wyjaśniła także, że „z doświadczenia nabytego podczas pracy przy biologicznej stabilizacji odpadów wynika, że brak przerzucania odpadów nie ma zasadniczego wpływu na proces biologicznego przetwarzania odpadów w bioreaktorach. Nie wprowadzono zatem innych czynności i działań zastępujących przerzucanie odpadów”.

Uzyskane w/w wskaźniki w badaniu akredytowanym świadczą o nieskuteczności prowadzonego procesu biologicznego przetwarzania odpadów. Ponadto zgodnie z ustaleniami kontroli, zarówno w masie odpadów kierowanych do biologicznego przetwarzania, jak i w masie odpadów po zakończonym procesie stwierdzono obecność m.in. odpadów metalowych i tworzyw sztucznych, które nie podlegają biologicznemu rozkładowi. Świadczy to także o niespełnianiu przez część mechaniczną instalacji podstawowych wymogów wynikających z najlepszej dostępnej techniki, tj. m.in. zastosowana technologia nie spełnia efektywnego wydzielenia z masy odpadów zmieszanych poszczególnych frakcji surowców wtórnych, przeznaczonych do recyklingu i przygotowania do ponownego użycia.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie MWIOŚ stosowana w instalacji technologia nie zapewnia zapobieganiu emisji substancji zapachowych do powietrza. Pomimo zastrzeżeń Pełnomocnika Spółki wyrażonych w piśmie z 4 czerwca 2018 r. MWIOŚ podtrzymuje stanowisko, że uciążliwości zapachowe generowane są przez 24 godz. na dobę przez 365 dni w roku. Uzasadnieniem takiego stanowiska jest fakt, że proces przetwarzania odpadów w przyzmach (max 36 szt.) następuje w sposób ciągły, przyzmy są formowane w różnych terminach i w zależności od wieku przyzmy generowane są gazy odorotwórcze o różnym natężeniu.

Uciążliwości zapachowe występujące poza terenem zakładu potwierdzone zostały wizjami terenowymi inspektorów WIOŚ, jednak podkreślić należy, że Spółka okoliczności tej w zasadzie nie kwestionuje. W piśmie z 4 czerwca 2018 r. Pełnomocnik Spółki stwierdza np., że osoby które nabywały mieszkania na obszarze znajdującym się w zasięgu oddziaływania instalacji powinny zdawać sobie sprawę z ewentualnych niedogodności związanych z tym faktem. Uciążliwości zapachowe potwierdzone są ponadto przez pracowników Spółki wykonujących objazdy terenowe w ramach tzw. Eko-Patrolu, co na dodatek dokumentowane jest w formie kart monitoringu zapachu.

Wyrazem odczuwanej uciążliwości mogą też być wnoszone do WIOŚ w Warszawie zgłoszenia społeczne. W okresie od 1 stycznia 2014 r. do 22 marca 2018 r. do Inspektoratu wpłynęło łącznie 556 zgłoszeń, skierowanych przez 169 osób oraz 3 podmioty gospodarcze. Interweniujący uskarżają się na uciążliwości zapachowe, mogące skutkować występowaniem dolegliwości m.in. takich jak rozdrażnienie, obniżenie nastroju, zaburzenia koncentracji, zakłócenia snu, nudności i bóle głowy.

W celu ustalenia, czy emisja substancji zapachowych nie przekształciła się w zanieczyszczenie, MWIOŚ za niezbędne uznał zasięgnięcie wiadomości specjalnych od podmiotów zewnętrznych.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania instytucjonalne, związane z tym, że w inspektoratach ochrony środowiska nie są zatrudniane osoby z wykształceniem medycznym, MWIOŚ uznał, że niezbędne będzie w niniejszej sprawie zwrócenie się do podmiotów zewnętrznych o wydanie opinii w przedmiocie występujących lub możliwych do wystąpienia zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności psychicznego, w związku z funkcjonowaniem emitującego uciążliwości odorowe Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej. W związku z zespoleniem administracyjnym wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska z wojewodą, pismem z dnia 26 marca 2018 r. zwrócono się do Dyrektora Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie z prośbą o pozyskanie w tym przedmiocie opinii funkcjonujących przy

województwie konsultantów wojewódzkich w ochronie zdrowia. W piśmie przedstawiono informacje zawierające opis zakładu oraz zamieszczono charakterystykę eksploatowanych na terenie zakładu instalacji do przetwarzania odpadów. Do wystąpienia zostały także dołączone: plan sytuacyjny zakładu, wyniki badań olfaktometrycznych i mikrobiologicznych wykonanych przez Spółkę w ramach przedstawionych opinii, raportów i ekspertyz dotyczących skali i intensywności oddziaływania zapachowego, uzyskaną w 2015 roku opinię Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny oraz interwencje mieszkańców z okresu od 1 stycznia 2014 r. do 22 marca 2018 r.

W rezultacie uzyskanych opinii, Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży m.in. wskazał, że z piśmiennictwa wynika, iż niektóre substancje zapachowe (przede wszystkim te o właściwościach drażniących) mogą powodować dolegliwości chorobowe wśród osób narażonych na ich oddziaływanie. Dochodzi do stymulacji nerwu trójdzielnego, czego wynikiem jest podrażnienie błon śluzowych nosa (katar), gardła (ból lub drapanie w gardle), oczu (łzawienie) oraz inicjacja reakcji obronnych organizmu ze strony dróg oddechowych człowieka (kaszel, duszności, płytkie oddechy). Objawy psychosomatyczne takie jak: bezsenność, ataki paniki, światłowstręt, spadek sprawności psychofizycznej są w dużej mierze uwarunkowane cechami osobowości danej osoby, stresem wynikającym np. z narażenia na nieprzyjemne zapachy oraz ogólnymi problemami dnia codziennego. Ponadto Konsultant wskazał, że wszystkie zagrożenia środowiskowe, o ile są znane, powinny być eliminowane z miejsc zamieszkiwanych przez ludzi. Dbałość o środowisko jest elementem profilaktyki związanej ze zdrowiem psychicznym społeczeństwa, a przede wszystkim dzieci.

Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychologii klinicznej w swojej opinii stwierdził, że ciągły czas trwania uciążliwości zapachowych powoduje sytuację stresową, która nie ulega zmianie, spełniając kryteria stresu psychologicznego. Pojawienie się tych stałych nieprzyjemnych okoliczności i brak możliwości redukcji powstałego stresu może wyzwać lub przyczynić się do ujawnienia całego szeregu najrozmaitszych objawów i zaburzeń, które nie wystąpiłyby bez działania czynnika stresującego. Objawy są różnorodne i obejmują nastrój depresyjny, lęk, rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji, zakłócenia snu, zamartwianie się, poczucie niemożności poradzenia sobie, ograniczoną zdolność do skutecznego wykonywania codziennych czynności, co wpływa na zdrowie psychiczne i fizyczne ludzi.

Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychiatrii wskazał, że z przekazanych materiałów oraz dostępnych, nielicznych danych z piśmiennictwa wynika, że największą uciążliwością dla okolicznych mieszkańców jest odór. Z wniosków zawartych w raporcie Państwowego Zakładu Higieny wynika, że „występowanie długotrwałej i znacznej uciążliwości zapachowej jest wystarczającym powodem do podjęcia radykalnych i skutecznych rozwiązań”. Na podstawie bardzo nielicznych danych z piśmiennictwa, dotyczących omawianego problemu nie wynika bezpośredni wpływ działania odorów na występowanie zaburzeń psychicznych. Istotnym wydaje się jednak fakt możliwości wystąpienia objawów psychicznych pod wpływem długotrwałego działania stresu, na który narażenia są okoliczni mieszkańcy.

Przypomnieć przy tym należy, że także biegły powołany w postępowaniu przeprowadzonym pierwotnie wskazywał na negatywne oddziaływanie uciążliwości zapachowych na samopoczucie mieszkańców, mogące pośrednio wpływać także na ich ogólny stan zdrowia, powodując występowanie dolegliwości takich jak rozdrażnienie, obniżenie nastroju, zaburzenia koncentracji, zakłócenia snu, nudności, bóle głowy.

Biorąc powyższe pod uwagę powyższe ustalenia, a także mając na względzie zalecenia, które zawarły w niniejszej sprawie sądy administracyjne, MWIOŚ stwierdza, że podstawą do zastosowania art. 364 może być sytuacja, w której działalność prowadzona przez podmiot korzystający ze środowiska albo osobę fizyczną stała lub staje się realnym niebezpieczeństwem dla stanu ludzkiego organizmu, jego zupełnej pomysłowości fizycznej, umysłowej i społecznej. Wobec braku standardów środowiskowych w zakresie oddziaływań zapachowych, oprócz ustaleń przeprowadzanych we własnym zakresie, przede wszystkim w toku czynności kontrolnych, oceny zaistnienia zawartych w art. 364 przesłanek dokonywano także na podstawie: interwencji zgłaszanych przez mieszkańców, przedstawionych przez prowadzącego zakład opinii, raportów i ekspertyz dotyczących skali i intensywności oddziaływania zapachowego eksploatowanych instalacji (łącznie z badaniami olfaktometrycznymi i mikrobiologicznymi) oraz opinii specjalistycznych podmiotów zewnętrznych w zakresie zdrowia publicznego oraz zdrowia psychicznego.

Zgodnie z zaleceniami sądów administracyjnych, MWIOŚ rozważył i w konsekwencji zastosował w niniejszej sprawie zasadę przezorności, według której dopuszczalne jest ograniczenie bądź zakaz prowadzenia działalności mogącej stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi także w sytuacji, gdy ta możliwość nie została jeszcze w pełni dowiedziona i wykazana, z uwagi na brak norm prawnych dotyczących oddziaływań zapachowych.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala w ocenie MWIOŚ stwierdzić, że w niniejszej sprawie ma miejsce sytuacja, w której eksploatacja instalacji MBP zagraża zupełnej pomysłowości fizycznej, umysłowej i społecznej osób znajdujących się w zasięgu oddziaływania zapachowego instalacji, co z uwzględnieniem zasady przezorności obliguje organ do wstrzymania działalności.

Wzięto także pod uwagę, że określona w art. 364 p.o.ś. norma prawna stanowi istotny element zawartego w przepisach o ochronie środowiska szerokiego instrumentarium sankcji administracyjnych, mających na celu ochronę stanu środowiska przed znacznymi szkodami oraz ochronę stanu zdrowia i życia ludzi.

W niniejszej sprawie istotne jest także, że objęta przedmiotem decyzji instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów funkcjonuje bez wymaganego prawnie pozwolenia. Instalacja ta ma status instalacji mogącej powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, o której mowa w ust. 5 pkt 3 lit. b tiret 1 załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014r. w sprawie instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. z 2014r., poz. 1169). Formą prawną uprawnienia do gospodarowania odpadami w tej instalacji jest więc pozwolenie zintegrowane, wydawane w trybie i na zasadach określonych w ustawie – Prawo ochrony środowiska - zgodnie z art. 201 ust. 1 p.o.ś. W związku natomiast z treścią art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014r. poz. 1101), obowiązek uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla instalacji, które: są eksploatowane w dniu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 201 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 (wskazanego rozporządzenia Ministra Środowiska) oraz nie były objęte obowiązkiem uzyskania pozwolenia zintegrowanego ze względu na rodzaj prowadzonej w niej działalności przed dniem wejścia w życie tych przepisów, a od dnia ich wejścia w życie będą objęte tym obowiązkiem - powstał z dniem 1 lipca 2015 r.

MWIOŚ posiada także z urzędu wiedzę, że decyzjami: Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 28 listopada 2016 r. oraz Ministra Środowiska z dnia 28 kwietnia 2017 r.

odmówiono Spółce udzielenia pozwolenia zintegrowanego. Wśród przyczyn odmowy udzielenia pozwolenia organy te wymieniały m.in. niespełnianie przez część mechaniczną instalacji podstawowych wymogów wynikających z najlepszej dostępnej techniki. Organy wskazały, że w instalacji nie zastosowano nowoczesnych i efektywnych pod względem środowiskowym urządzeń segregujących odpady; proces technologiczny prowadzony w części mechanicznej nie jest zgodny z określoną w przepisach prawa hierarchią sposobów postępowania z odpadami; proces technologiczny prowadzony w części mechanicznej instalacji niezgodny jest z podstawowymi założeniami systemu gospodarki odpadami komunalnymi; zastosowana technologia nie zapewnia efektywnego wydzielenia z masy odpadów zmieszanych poszczególnych frakcji surowców wtórnych, przeznaczonych do recyklingu i przygotowania do ponownego użycia.

Zaznaczyć też należy, że pozwolenia zintegrowane mają zapewniać wysoki poziom ochrony środowiska, stosownie do art. 204 ust. 1 p.o.ś. instalacje wymagające takiego pozwolenia spełniają wymagania ochrony środowiska wynikające z najlepszych dostępnych technik (BAT), publikowanych w dokumentach referencyjnych BAT (BREF), a w szczególności w decyzjach wykonawczych Komisji, czyli Konkluzjach BAT.

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że objęta przedmiotem decyzji instalacja funkcjonuje od ponad dwóch lat bez wymaganego prawnie uprawnienia, co w sposób oczywisty potęgować może stan zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

Wskazać przy tym należy, że spośród sankcyjnych decyzji wstrzymujących przewidzianych przepisami działu III tytułu VI ustawy p.o.ś., zawarte w art. 364 przesłanki nie odnoszą się do wymogów związanych z uzyskaniem pozwolenia oraz działaniem w jego granicach.

Warto ponadto zaznaczyć, że sytuację związaną z eksploatacją instalacji bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego sankcjonuje art. 365 ust. 1 p.o.ś., obligując wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska do wstrzymania jej użytkowania wyłącznie z tej przyczyny. W doktrynie zwraca się przy tym uwagę, że celem takich decyzji jest niedopuszczenie do dalszego prowadzenia działań wykonywanych bez wymaganej zgody, pomimo bowiem nieodwołania się w sposób bezpośredni do wymogu oceny powodowania i zakresu ewentualnych szkód, założyć należy, że potencjalna możliwość ich wystąpienia wydaje się oczywista w sytuacji, gdy określona działalność prowadzona jest bez wymaganego pozwolenia²⁴.

Wskazać jednocześnie należy, że w sytuacji eksploataowania instalacji bez wymaganego prawem pozwolenia emisyjnego, w pewnym zakresie pozbawione prewencyjnych środków oddziaływania na prowadzącą instalację są organy reglamentujące środowisko, wobec braku możliwości skorzystania z procedur cofnięcia lub ograniczenia pozwolenia, o których mowa w przepisach art. 194 - 196 p.o.ś. Przypomnieć też należy, że sankcje te powinny wzajemnie uzupełniać się m.in. z art. 364 p.o.ś., jako że podobnie odwołują się do okoliczności związanych z pogorszeniem stanu środowiska w znacznych rozmiarach oraz z zagrożeniem życia lub zdrowia ludzi.

Nie ma zatem racji Pełnomocnik Spółki twierdząc w piśmie z 4 czerwca 2018 r., że dopiero niedotrzymanie standardów emisyjnych uzasadnia wydanie decyzji o wstrzymaniu działalności. Mając na względzie powyższe MWIOŚ nie podziela też stanowiska Spółki, zgodnie z którym niezbędne do wydania decyzji z art. 364 p.o.ś. jest ustalenie, że działalność instalacji narusza warunki uzyskanych pozwoleń.

²⁴ A. Jaworowicz-Rudolf, *Funkcje sankcji administracyjnych w ochronie środowiska*, (w:) M. Stahl, R. Lewicka, M. Lewicki (red.), *Sankcje...*, s. 238.

MWIOŚ nie podziela też stanowiska Pełnomocnika Spółki wyrażonego w piśmie z 4 czerwca 2018 r., że zasadnym byłoby zasięgnięcie przez organ dodatkowej opinii odpowiednich konsultantów w ochronie zdrowia w przedmiocie zakresu i sposobu przeprowadzenia badań, których wyniki mogłyby być podstawą do zakończenia postępowania. Pełnomocnik Spółki wskazuje jednocześnie na stwierdzenie, które pojawiło się w wyroku Sądu II instancji w niniejszej sprawie, zgodnie z którym: „obowiązkiem organu prowadzącego postępowanie w takiej sprawie jest ocena wystąpienia zagrożenia dla zdrowia, a nawet życia ludzi w oparciu o odpowiednie badania, które ustalą skutki w tym zakresie przedmiotowym danej działalności gospodarczej spółki, a więc czy jest ona niebezpieczna dla zdrowia a nawet życia ludzi”.

W ocenie MWIOŚ sugestia NSA o dokonywaniu badań ustalających skutki danej działalności nie musi pozostawać w sprzeczności z założeniem stanowiącym istotę orzeczenia Sądu I instancji, zgodnie z którym w świetle zasady przezorności dopuszczalne jest ograniczenie bądź zakaz prowadzenia działalności mogącej spowodować pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi w sytuacji, gdy ta możliwość nie została jeszcze w pełni dowiedziona i wykazana, a także w sytuacji, gdy nie udowodniono powstania skutków i wykazania związku przyczynowego między nimi, a prowadzoną działalnością. Uwzględniając specyfikę uciążliwości zapachowych, za odpowiednie badania ustalające skutki działalności instalacji MBP uznać należy przeprowadzone przez Spółkę oraz stanowiące przedmiot wydanych w tej sprawie opinii, badania dotyczące skali i intensywności oddziaływania zapachowego.

MWIOŚ nie podziela też stanowiska Pełnomocnika Spółki z pisma z 4 czerwca 2018 r., zgodnie z którym do wstrzymania działalności w oparciu o art. 364 p.o.s. niezbędne jest występowanie bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi. Jak wykazano wcześniej, ustawodawca posługuje się przesłanką „zagrożenia życia lub zdrowia ludzi” w sposób zróżnicowany, zarówno w przepisach o ochronie środowiska, jak też w innych dziedzinach prawa administracyjnego. Przyjmując przy tym założenie o racjonalności ustawodawcy, a także biorąc pod uwagę dyrektywę interpretacyjną zakazu nadawania różnym zwrotom tego samego znaczenia MWIOŚ stwierdza, że na gruncie art. 364 p.o.s. wstrzymanie działalności może dotyczyć każdego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, a nie wyłącznie takiego, któremu można przypisać charakter bezpośredniego.

Ponadto MWIOŚ nie zgadza się ze stanowiskiem Pełnomocnika Spółki z ww. pisma, zakładającym, że organ stwierdzając zagrożenie życia lub zdrowia ludzi powinien też stwierdzić pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach. Potwierdzeniem takiego założenia jest w ocenie Pełnomocnika Spółki treść ostatniej części art. 364, co świadczy o tym, że „tak sformułowany przepis daje zatem możliwość tego wstrzymania ze względu na zdrowie ludzi – o ile jednocześnie dojdzie do pogorszenia stanu środowiska.”.

W doktrynie dostrzega się tą niedoskonałość redakcyjną art. 364, który in fine stanowi, że wojewódzki inspektor ochrony środowiska wydaje decyzję o wstrzymaniu działalności w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla zapobieżenia pogarszaniu stanu środowiska. W tej części przepis ten nie odnosi się więc do drugiego z kryteriów, dotyczącego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, co może okazać się problematyczne, biorąc pod uwagę, że osiągnięcie celu środowiskowego nie w każdej sytuacji będzie równoznaczne z niewystępowaniem już zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi. W takich sytuacjach konieczne będzie zatem przyjęcie wykładni celowościowej i dostosowanie zakresu wstrzymania w taki sposób, aby był on dopasowany do celu decyzji, uwzględniając mimo wszystko oba wskazane kryteria²⁵.

²⁵ Zob. więcej: M. Górski, art. 364 (w:) *Prawo...* .

W literaturze prawa ochrony środowiska zgodnie stwierdza się przy tym, że do wstrzymania działalności wystarczające jest alternatywne wystąpienie jednego z określonych w art. 364 stanów zagrożenia, nie muszą one występować łącznie²⁶. Wskazuje się ponadto, że zakres rozstrzygnięcia zawartej w art. 364 p.o.ś. sankcji powinien obejmować wstrzymanie określonej działalności w zakresie, który odpowiada stwierdzonemu niebezpieczeństwu, zaś obowiązkiem wojewódzkiego inspektora jest dopasowanie zakresu rozstrzygnięcia o wstrzymaniu działalności do zakładanego efektu decyzji, czyli wyeliminowania wskazanych istotnych zagrożeń²⁷.

Ponadto zaznaczyć należy, że wydawana w oparciu o art. 364 p.o.ś. decyzja ma charakter związany, stwierdzenie wystąpienia zawartych w tym przepisie przesłanek obliguje wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska do wstrzymania działalności. Nie jest to więc decyzja, której wydanie zależy od woli organu, co zdaje się sugerować Spółka wskazując na upoważniający charakter wskazanego przepisu.

W piśmie Pełnomocnika Spółki z dnia 4 czerwca 2018 r. zarzucono ponadto, że MWIOŚ zwracając się do Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie przekazał niepełny, niekompletny i niewystarczający materiał mający stanowić podstawę opinii. Zdaniem MPO, MWIOŚ w sposób nieprawidłowy i niekorzystny dla Spółki wyselekcjonował materiały do oceny przez wojewódzkich konsultantów.

W ocenie MWIOŚ przy piśmie z dnia 26 marca 2018 r. skierowanym do Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie zostały załączone najistotniejsze dowody, które mogły posłużyć właściwym konsultantom wojewódzkim (lekarzom dziedziny psychiatrii i psychologii klinicznej) do wydania opinii w przedmiocie występujących lub możliwych do wystąpienia zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi, w szczególności psychicznego, w związku z funkcjonowaniem emitującego uciążliwość odorowe Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej. Podkreślenia wymaga fakt, że wojewódzcy konsultanci przed wydaniem opinii nie zwracali się do MWIOŚ o przekazanie dodatkowych informacji i dowodów w sprawie.

Dowodem na bezstronność w prowadzonym postępowaniu jest m.in. przekazanie konsultantom opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny z dnia 31 sierpnia 2015 r., na podstawie której została wydana decyzja MWIOŚ z dnia 29 stycznia 2016 r. umarzająca w całości jako bezprzedmiotowe postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania działalności przedmiotowej instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

Odnosząc się z kolei do stwierdzenia o nieprzekazaniu przez MWIOŚ informacji lekarza zakładowego Spółki, stwierdzono, że nie ma to znaczenia w sprawie, ze względu na konieczność dokonania w prowadzonym postępowaniu oceny wpływu instalacji na zdrowie, w szczególności psychiczne okolicznych mieszkańców wnoszących interwencje na uciążliwości emitowane przez Zakład, a nie pracowników Zakładu. W związku z powyższym bez znaczenia dla sprawy pozostają wyjaśnienia Spółki o absencji chorobowej pracowników oraz o niestwierdzeniu choroby zawodowej pracowników. Na marginesie zaznaczyć należy, że w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1367) nie wskazano chorób psychicznych.

MWIOŚ nie podziela stanowiska Spółki, że załączone interwencje mieszkańców pozostają bez znaczenia dla wydania opinii przez konsultantów w zakresie zdrowia psychicznego. Przekazane przy piśmie MWIOŚ z dnia 26 marca 2018 r. interwencje mieszkańców, które wpłynęły do WIOŚ w

²⁶ Zob. K. Gruszecki, Art. 364 (w:) *Prawo...*, M. Górski, Art. 364 (w:) M. Górski i in., *Prawo...*.

²⁷ M. Górski, Art. 364 (w:) M. Górski i in., *Prawo...*

Warszawie w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 22 marca 2018 r. stanowią dowód na skalę uciążliwości, identyfikują dolegliwości odczuwane przez okolicznych mieszkańców oraz świadczą o skali niepokoju społecznego związanego z funkcjonowaniem instalacji. MWIOŚ weryfikując wyjaśnienia przekazane przez Spółkę stwierdził, że w przekazanych danych zestawiających liczbę wskazań wykonywanych we własnym zakresie patroli tzw. EkoPatrolu, uwzględniła wybiórczo okres styczeń – maj każdego roku, bez dokonania oceny rocznej w tym zakresie. Z analizy interwencji, które wpływają do WIOŚ w Warszawie wynika, że uciążliwości odczuwane są przez okres całego roku.

W 2016 r. do WIOŚ w Warszawie wpłynęło 55 wniosków o interwencje dotyczących uciążliwości zapachowych powodowanych funkcjonowaniem Zakładu, natomiast w roku 2017 wpłynęło ich 96, co stanowi wzrost o 74%.

MWIOŚ stwierdza zatem, że wprowadzone przez Spółkę, po 1 lipca 2015 r. zmiany technologiczne, wynikające z realizacji wykonanych na jej zlecenie przez podmioty zewnętrzne opracowań, zgodnie z ustaleniami kontroli nie przyniosły pożądaných skutków oraz nie wyeliminowały zgłaszanych uciążliwości.

Dowodem na nieskuteczność podjętych działań przez Spółkę są ustalenia kontroli przeprowadzonej w okresie 6 marzec – 18 maj 2018 r., podczas której stwierdzono nieprawidłowości dotyczące prowadzonego procesu przetwarzania odpadów i niestosowania wewnętrznych procedur Spółki przy wywożeniu odpadów z przyzmy, skutkujące m.in. stwierdzonymi uciążliwościami zapachowymi poza terenem Zakładu. Uciążliwość zapachową poza terenem Zakładu potwierdzają także karty monitoringu zapachu, sporządzane przez MPO w ramach Eko-Patroli.

Uciążliwości zapachowe były stwierdzane przez MWIOŚ również podczas wcześniejszych kontroli prowadzonych w MPO.

Odnosząc się do dalszych zarzutów Pełnomocnika Spółki należy także zaznaczyć, że z zestawienia wyników badań z pierwszej i drugiej serii pomiarowej wykonanych w kwietniu 2016 r. na zlecenie MPO w ramach opracowania „Określenie potencjalnego oddziaływania zapachowego oraz mikrobiologicznego instalacji przetwarzania odpadów – Radiowo”, do którego załączono m.in. sprawozdanie z badań Nr 116/Tech/16-I, wynika, że w każdym badanym przypadku, gdy źródłem emisji są przyzmy, w których następuje biologiczne przetwarzanie odpadów, zostało zmierzone stężenie siarkowodoru, który został oznaczony w granicach od 0,05 do 0,8 ppm v/v.

Z ogólnie dostępnych materiałów wynika, że próg wyczuwalności węchowej S_{pww} (minimalne stężenie wyczuwalne przez zmysł powonienia) dla siarkowodoru wynosi 0,0113 mg/m³. Po przeliczeniu powyższych stężeń o wartości 0,05 do 0,8 ppm v/v uzyskuje się wynik odpowiednio od 0,0715 do 1,1440 mg/m³, a więc w każdym przypadku próg wyczuwalności węchowej, określony dla siarkowodoru, został przekroczony.

Sformułowania zawarte w piśmie MWIOŚ z 26 marca 2018 r. do Dyrektora Wydziału Zdrowia MUW w Warszawie, dotyczące emisji m.in. siarkowodoru zostały oparte na analizie powyższego opracowania, przekazanego przez Spółkę przy piśmie z dnia 16 marca 2018 r. w ramach realizacji żądania MWIOŚ z dnia 6 marca 2018 r.

MWIOŚ zgadza się przy tym z Pełnomocnikiem Spółki, że w ww. piśmie z dnia 26 marca 2018 r. wskazano nieprecyzyjnie, że w instalacji w latach 2015 – 2017 przetworzono średnio ok. 42,5% odpadów wytwarzanych w Warszawie, podczas gdy wartość ta dotyczy zmieszanych odpadów komunalnych, a nie wszystkich odpadów klasyfikowanych jako odpady komunalne. Niemniej jednak stwierdzić należy, że wartość ta miała charakter jedynie pogładowy, bowiem w

ww. wystąpieniu MWIOŚ do Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie podano przede wszystkim masy przetworzonych w instalacji odpadów.

Wyjaśnienia wymaga ponadto, że w dniu 26 marca 2018 r., tj. w dacie skierowania pisma do Wydziału Zdrowia w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie, MWIOŚ nie posiadał wiedzy o wprowadzonych przez Spółkę zmianach technologicznych, polegających na zaprzestaniu przesiewania odpadów po procesie stabilizacji od stycznia 2017 r. oraz o zaprzestaniu przetrzucania przym w trakcie procesu przetwarzania od września 2017 r. Informacja o zaprzestaniu od stycznia 2017 r. przesiewania odpadów po procesie stabilizacji nie została przekazana przez MPO podczas dwóch poprzednich kontroli, przeprowadzonych po styczniu 2017 r., tj. w okresie od 9 lutego do 10 marca 2017 r. oraz w okresie od 14 czerwca do 6 lipca 2017 r. Informacja ta, także nie została przekazana przez Spółkę w piśmie z dnia 16 marca 2018 r., do którego załączono Zarządzenie Głównego Technologa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Kampinoska” OUZ 1 z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie prowadzenia prac na placach stabilizacji mogących powodować uciążliwość zapachową. W Zarządzeniu tym wskazano, że przetrzucanie i przesiewanie należy prowadzić w godzinach 6 – 14, bez informacji o zaprzestaniu tych działań. Jak jednak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wprowadzane przez Spółkę doraźne działania naprawcze nie spowodowały zaprzestania występowania uciążliwości zapachowych.

MWIOŚ nie uwzględnił ponadto skierowanych po zawiadomieniu o zakończeniu postępowania dowodowego wniosków Pełnomocnika Spółki z 4 czerwca 2018 r. o przeprowadzenie dowodu z: uzupełniającej opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży do opinii z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie wstrzymania działalności Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów przy ul. Kampinoskiej w Warszawie, uzupełniającej opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychologii klinicznej do opinii z dnia 13 kwietnia 2018 r. oraz uzupełniającej opinii Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie psychiatrii do opinii z dnia 15 kwietnia 2018 r., a także o zwrócenie się do Zastępcy Burmistrza Dzielnicy Bielany Miasta Stołecznego Warszawy o przekazanie sprawozdania z badań terenowych polegających na ocenie jakości zapachowej powietrza na terenie zakładów MPO oraz BYŚ Wojciech Byśkiniewicz oraz na obszarach przyległych do tych zakładów oraz przeprowadzenie z tego dokumentu dowodu na okoliczność bezpośredniego wpływu Instalacji należącej do ww. MPO na zdrowie psychiczne mieszkańców terenów zlokalizowanych w pobliżu tej Instalacji, w tym w szczególności na występujące lub możliwe do wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi.

Po analizie ww. wniosków MWIOŚ uznał, że w całości odnoszą się one do okoliczności już stwierdzonych innymi dowodami, w tym opartymi na dokumentach sporządzonych przez podmioty fachowo wyspecjalizowane. W związku z tym na zasadzie art. 78 §2 k.p.a. postanowieniem MWIOŚ z 7 czerwca 2018 r. odmówiono przeprowadzenia wnioskowanych dowodów.

Na marginesie zauważyć należy, że MWIOŚ w toku prowadzonych postępowań dwukrotnie zwracał się w trybie art. 16 ust. 1 i.o.s. do Burmistrza Dzielnicy Bielany m.st. Warszawy o przekazanie wszelkich dowodów, dokumentów lub danych wskazujących na zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi w związku z funkcjonowaniem instalacji MBP. Organ ten nie przekazał do inspektoratu żadnych danych i materiałów.

Pozostałe podnoszone przez Spółkę argumenty pozostają bez znaczenia prawnego dla sprawy prowadzonej w trybie art. 364 p.o.s. Decyzje wydawane w tym trybie mają charakter związany, co oznacza, że wojewódzki inspektor ochrony środowiska ma obowiązek wstrzymać

działalność podmiotu korzystającego ze środowiska, po stwierdzeniu wystąpienia zawartych w omawianym przepisie przesłanek.

Wyjaśnić też wypada, że kwestia eksploatacji przedmiotowej instalacji bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego była przedmiotem odrębnego postępowania, zakończonego wydaniem decyzji MWIOŚ z 31 sierpnia 2016 roku (utrzymanej w mocy przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w dniu 24 października 2016 r.), w której wstrzymano użytkowanie instalacji oraz określono termin zakończenia jej użytkowania na koniec 2016 roku. Termin ten, jak i sama decyzja zostały jednak wstrzymane przez sądy administracyjne w z związku uwzględnieniem wniosku Spółki na etapie postępowania przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie, w związku ze skargą na decyzję GIOŚ utrzymującą w mocy ww. decyzję MWIOŚ. W postępowaniu przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie skarga Spółki nie została uwzględniona, jednak zgodnie z art. 61 § 6 pkt 2 ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2016r. poz. 718, z późn. zm.) wstrzymanie wykonania aktu lub czynności traci moc z dniem uprawomocnienia się orzeczenia oddalającego skargę (postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie o wstrzymaniu wykonania decyzji organów Inspekcji Ochrony Środowiska jest prawomocne). W konsekwencji MWIOŚ nie ma podstaw do prowadzenia działań egzekucyjnych, mających na celu doprowadzenie do wykonania obowiązku wstrzymania użytkowania instalacji, bowiem skarga kasacyjna nie została jeszcze rozpoznana przez NSA.

Ponadto MWIOŚ podejmował szereg innych działań mających na celu oddziaływanie na Spółkę, w celu rozwiązania problemu uciążliwości zapachowej, wykorzystując wszelkie znajdujące zastosowanie środki prawne, zarówno o charakterze karnym: wnioski o ukaranie do sądów powszechnych, mandaty karne, jak też administracyjne: wymierzenie kary pieniężnej za przetwarzanie odpadów bez wymaganego zezwolenia, wydanie zarządzenia pokontrolnego zobowiązującego do prowadzenia przetwarzania odpadów wyłącznie na podstawie wymaganego przepisami uprawnienia.

MWIOŚ wziął przy tym pod uwagę, że w ustawie o odpadach funkcjonują przepisy szczególne dotyczące wstrzymania działalności posiadacza odpadów. W art. 32 ust. 1 tej ustawy przewidziano przypadki, w których wojewódzki inspektor ochrony środowiska może, w drodze decyzji, kierując się stopniem zagrożenia dla środowiska, życia lub zdrowia ludzi, wstrzymać taką działalność. Stan faktyczny niniejszej sprawy nie dotyczy jednak przesłanek określonych w art. 32 ust. 1 pkt 1-6 ustawy o odpadach.

W związku z powyższym w realiach niniejszej sprawy zastosowanie art. 364 p.o.ś. uznano za uzasadnione.

Zgodnie z art. 366 ust. 1 p.o.ś. decyzji, o której mowa m.in. w art. 364, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności. Na podstawie art. 366 ust. 3 p.o.ś., w decyzji takiej określa się termin wstrzymania działalności, uwzględniając potrzebę bezpiecznego dla środowiska zakończenia działalności. Wobec braku innych przepisów wskazujących na charakter terminu, o którym mowa w przytoczonym art. 366 ust. 3 p.o.ś. przyjąć należy, że termin ten powinien być możliwie jak najkrótszy, a na jego określenie nie mogą mieć wpływu żadne inne względy (w tym także ekonomiczne) niż wynikające z potrzeby bezpiecznego dla środowiska zakończenia użytkowania.

Uwzględniając względy środowiskowe zdaniem MWIOŚ bezpieczne dla środowiska zakończenie działalności instalacji powinno nastąpić w terminie do 10 września 2018 r. Termin ten, wynoszący ponad 3 miesiące od dnia wydania decyzji, pozwoli na zakończenie prowadzonego w instalacji procesu technologicznego, który zgodnie z informacjami posiadanymi z urzędu wynosi do 9 tygodni.

Jednocześnie stwierdzić należy, że w tak określonym terminie zakończenia użytkowania instalacji możliwe jest zarówno przerwanie jej pracy, jak również podjęcie działań mających na celu zagospodarowanie odpadów objętych umową o świadczenie przez Spółkę usług w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów.

Na koniec wyjaśnić należy wbrew twierdzeniom Pełnomocnika Spółki, że niniejsza decyzja nie jest wyrazem eliminowania prowadzonej przez nią działalności gospodarczej z obrotu. Sankcyjne decyzje wstrzymujące zawarte w ustawie p.o.ś. mają one charakter niezbędny, wyrażający się w tym, że niezwłocznie po ustaniu przyczyn, będących podstawą wstrzymania określonej działalności lub użytkowania, należy wyrazić zgodę na podjęcie przerwanej działalności lub użytkowania²⁸. Powyższe odzwierciedla przepis art. 372 p.o.ś., zgodnie z którym po stwierdzeniu, że ustały przyczyny wstrzymania działalności lub użytkowania, wojewódzki inspektor ochrony środowiska na wniosek zainteresowanego wyraża zgodę na podjęcie wstrzymanej działalności lub użytkowania.

Biorąc pod uwagę powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Od decyzji stronom służy prawo wniesienia odwołania do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za moim pośrednictwem w terminie do 14 dni od dnia jej doręczenia.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania Strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza, iż decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i brak jest możliwości zaskarżenia decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

A. Sudnikowski
Adam Ludwikowski

Otrzymują:

1. radca prawny Michał Stolarek - Stolarek & Grabalski Kancelaria Prawnicza Sp. k.
(ul. Jasna 14/16A, 00-041 Warszawa)
2. radca prawny Daniel Plichta - Stolarek & Grabalski Kancelaria Prawnicza Sp. k.
(ul. Jasna 14/16A, 00-041 Warszawa)
3. Prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa Wola
delegowany do Prokuratury Okręgowej w Warszawie
Wydział II Postępowania Sądowego
ul. Chocimska 28, 00-791 Warszawa (do sprawy sygn. akt: II Pa 96/14).
4. Pani Bogumiła Szlęzak
reprezentująca
Stowarzyszenie „Czyste Radiowo”
ul. Arkuszowa 129, 01-934 Warszawa
5. a/a

WYŚLANO

dnia 08.06.2018

.....
podpis

²⁸ B. Rakoczy, Art. 372 (w:) Z. Bukowski i in., Prawo....

Wojewódzki Inspektorat Ochrony
Środowiska w Warszawie
00-716 Warszawa, ul. Bartycka 110A
tel. 651-06-60, 651-07-07, fax: 651-06-76
REGON: 000162263

Za potwierdzeniem
odbioru

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2018 -06- 18

ZAL. NR

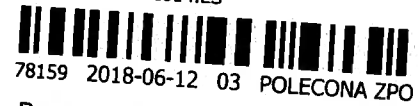
R

(00)259007734178900507

OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
umowa z Poczta Polska S.A.
ID nr 376413/W

IN.7023.1.136.2014.ES

78159 2018-06-12 03 POLECONA ZPO

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2018-06-12

59765 78159

Wyprodukowano w 2017 roku. Termin trwałości kleju 2 lata.

18009
